

ที่ อบ ๐๐๑๘.๑/ว ๘/๒๒

ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี
ถนนแจ้งสนิท อบ ๓๔๐๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ และการแก้ไขค่านำหน้านาม
เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

- อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘
 ๒. พระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑
 ๓. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านำหน้าสตรี พระพุทธศักราช ๒๕๖๐
 ๔. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑
 ๕. หนังสือจังหวัดอุบลราชธานี ที่ อบ ๐๐๑๘.๑/ว ๓๔๐๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๗๖๗๔
 ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๘๕๐๘
 ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๓. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๒๖๑
 ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๔. สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๔๗๕๑
 ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมการปกครองแจ้งว่า ได้รับข้อหารือจากจังหวัด กรุงเทพมหานคร และสำนักทะเบียนอำเภอ/เขต
 เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขค่านำหน้านาม เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติค่านำหน้าหญิง
 พ.ศ. ๒๕๕๑ และการแก้ไขค่านำหน้านาม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้แจ้งชักซ้อมความเข้าใจ
 ให้นายทะเบียนท้องที่และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ดังนี้

๑. กรณีหญิงที่จดทะเบียนสมรส หรือหญิงที่การสมรสสิ้นสุดลง สามารถใช้ค่านำหน้านามว่า
 “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามสมควร โดยแจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว
 ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับหญิงที่จดทะเบียนสมรสก่อน
 พระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ บังคับใช้ หากมีความประสงค์จะเปลี่ยนค่านำหน้านามว่า
 “นางสาว” สามารถกระทำได้ ตามแนวทางปฏิบัติหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๗๖๗๔
 ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. กรณีสตรีผู้ที่ไม่อยู่ในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง) หากมีความประสงค์
 จะใช้ค่านำหน้านามว่า “นางสาว” หรือ “นาง” ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านำนามสตรี
 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐) ข้อ ๖ ประกอบกับ พระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง
 พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ กำหนดให้กรณีดังกล่าวต้องใช้ค่านำหน้านามตามฐานันดรศักดิ์ของราชสกุล ตามแนวทางปฏิบัติ
 หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๒๖๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ เรื่อง การปฏิบัติตาม
 พระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

/๓. กรณี...

๓. กรณีการใช้คำนำหน้านามสตรีผู้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า และ ชั้นทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ ใช้คำนำหน้านามว่า “ท่านผู้หญิง” และให้สตรีทุกคนที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นทุติยจุลจอมเกล้า ตติยจุลจอมเกล้า และจตุตถจุลจอมเกล้า ใช้คำนำหน้านามว่า “คุณหญิง” ตามประกาศ การใช้คำนำหน้านามสตรีผู้ได้รับพระราชทานฯ เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ประกาศ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๔. กรณีการขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน เช่น ศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ ฯลฯ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา เป็นคำนำหน้านามได้ในการลงชื่อในหนังสือราชการ เอกสารราชการ หรือที่เกี่ยวข้องกับงานสารบรรณ และความเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน ตลอดจนเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเท่านั้น มิได้ใช้บังคับอย่างเป็นทางการให้ครอบคลุมไปถึงการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน ซึ่งเป็นข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร จึงไม่อาจใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านได้ ตามแนวทางปฏิบัติหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๕๕๐๘ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การใช้อำนาจตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน ประกอบหนังสือกรมการปกครองที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๕๔ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๐ เรื่อง การใช้อำนาจตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน

๕. กรณีพระภิกษุ สามเณร แก้ไขคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านของวัด

๕.๑ การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ให้พิจารณา ดำเนินการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗ โดยอนุโลม ซึ่งพิจารณาจากหลักฐานหนังสือสุทธิประกอบกับหลักฐานการได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ของพระภิกษุและเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานทะเบียนราษฎร ให้ระบุสมณศักดิ์ของพระภิกษุที่ได้รับพระราชทานและวงเล็บด้วยชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุต่อท้าย

๕.๒ การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่ไม่เคยได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ให้ใช้คำว่า “พระ” เป็นคำนำหน้านาม โดยให้ใช้คำว่า “พระ” แล้วตามด้วยชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ

๕.๓ การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคขึ้นไป ให้ใช้คำว่า “พระมหา” โดยนำหลักฐานเอกสารประกาศนียบัตรสอบได้เปรียญธรรมมาแสดง เพื่อขอเปลี่ยนแปลง คำนำหน้านามในทะเบียนบ้านของวัด โดยระบุคำว่า “พระมหา” แล้วตามด้วยชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ

๕.๔ การใช้คำนำหน้านามของสามเณร ให้ใช้คำว่า “สามเณร” แล้วตามด้วยชื่อตัว ชื่อสกุล ของสามเณร

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรชาย ครองยุทธ)

ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง (งานทะเบียน)

โทร. ๐-๔๕๓๔ - ๔๖๑๓

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๕๒๕๑

กรมการปกครอง

๖๖๖ อาคารศาลากลางถนนท้าวเวรย์ ชั้น ๑๑

ถนนบรมราชชนนี แขวงบำรุง

เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ และการแก้ไขคำนำหน้านาม
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘
๒. พระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑
๓. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี พระพุทธศักราช ๒๕๖๐
๔. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑
๕. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๕๔ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐
๖. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๐๐ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖
๗. หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๗๖๗๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑
๘. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๒๐๐๒๒ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒
๙. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๘๕๐๘ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓
๑๐. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๒๖๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศ การใช้คำนำหน้านามสตรีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า
ประกาศ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมการปกครองได้รับข้อหารือจากจังหวัด กรุงเทพมหานคร และสำนักทะเบียนอำเภอ/เขต
เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการแก้ไขคำนำหน้านาม เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ
คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ และการแก้ไขคำนำหน้านาม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้จังหวัด
แจ้งชักซ้อมความเข้าใจให้นายทะเบียนท้องที่และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่รับผิดชอบถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ดังนี้

๑. กรณีหญิงที่จดทะเบียนสมรส หรือหญิงที่การสมรสสิ้นสุดลง สามารถใช้คำนำหน้านาม
ว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามสมัครใจ โดยแจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียน
ครอบครัว ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับหญิง
ที่จดทะเบียนสมรสก่อนพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ บังคับใช้ หากมีความประสงค์จะเปลี่ยน
คำนำหน้านามว่า “นางสาว” สามารถกระทำได้ ตามแนวทางปฏิบัติหนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก
ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๗๖๗๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง
พ.ศ. ๒๕๕๑

๒. กรณีสตรีผู้ที่ไม่อยู่ในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง) หากมีความประสงค์
จะใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” หรือ “นาง” ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี
(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐) ข้อ ๖ ประกอบกับ พระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง
พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ กำหนดให้กรณีดังกล่าวต้องใช้คำนำหน้านามตามฐานันดรศักดิ์ของราชสกุล
ตามแนวทางปฏิบัติหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๒๖๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ เรื่อง
การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. กรณีการใช้คำนำหน้านามสตรีผู้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า และ ชั้นทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ ใช้คำนำหน้านามว่า “ท่านผู้หญิง” และให้สตรีทุกคนที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นทุติยจุลจอมเกล้า ตติยจุลจอมเกล้า และจตุตถจุลจอมเกล้า ใช้คำนำหน้านามว่า “คุณหญิง” ตามประกาศ การใช้คำนำหน้านามสตรีผู้ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ประกาศ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๔. กรณีการขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน เช่น ศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ ฯลฯ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา เป็นคำนำหน้านามได้ในการลงชื่อในหนังสือราชการ เอกสาร ราชการ หรือที่เกี่ยวข้องกับงานสารบรรณ และความเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน ตลอดจนเป็นการยกย่องเชิดชู เกียรติของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเท่านั้น มิได้ใช้บังคับอย่างเป็นทางการให้ครอบคลุมไปถึงการใช้ตำแหน่ง ทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน ซึ่งเป็นข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการ ทะเบียนราษฎร จึงไม่อาจใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านได้ ตามแนวทางปฏิบัติ หนังสือกรมการปกครองที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๘๕๐๘ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓ เรื่อง การใช้อำนาจใช้ตำแหน่ง ทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน ประกอบหนังสือกรมการปกครองที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๕๔ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เรื่อง การใช้อำนาจใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน

๕. กรณีพระภิกษุ สามเณร แก่ไขคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านของวัด

๕.๑ การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ให้พิจารณาดำเนินการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗ โดยอนุโลม ซึ่งพิจารณาจากหลักฐานหนังสือสุทธิประกอบกับหลักฐานการได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ของพระภิกษุ และเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานทะเบียนราษฎร ให้ระบุสมณศักดิ์ของพระภิกษุที่ได้รับพระราชทาน และวงเล็บด้วยชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุต่อท้าย

๕.๒ การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่ไม่เคยได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ให้ใช้คำว่า “พระ” เป็นคำนำหน้านาม โดยให้ใช้คำว่า “พระ” แล้วตามด้วยชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ

๕.๓ การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคขึ้นไป ให้ใช้คำว่า “พระมหา” โดยนำหลักฐานเอกสารประกาศนียบัตรสอบได้เปรียญธรรมมาแสดง เพื่อขอเปลี่ยนแปลง คำนำหน้านามในทะเบียนบ้านของวัด โดยระบุคำว่า “พระมหา” แล้วตามด้วยชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ

๕.๔ การใช้คำนำหน้านามของสามเณร ให้ใช้คำว่า “สามเณร” แล้วตามด้วยชื่อตัว ชื่อสกุล ของสามเณร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุชา โสภากวีไลซ์)
อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างอิง/สิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร./โทรสาร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๔๘ - ๗๐๔๙

ประกาศ

การใช้คำนำหน้านามสตรีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริด้วยพระราชหฤทัยระลึกถึงพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนาเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า อันเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเป็นพระมหากษัตริย์คุณแก่บุรุษและสตรี
ผู้มีความจงรักภักดี ทำคุณประโยชน์ให้แก่แผ่นดินเป็นที่ประจักษ์ โดยเฉพาะสตรีผู้ได้รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า นับเป็นผู้ได้รับเกียรติยศจากองค์พระมหากษัตริย์ สมควรได้รับ
การยกย่องแม้มิได้สมรส

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สตรีทุกคนที่ได้รับพระมหากษัตริย์คุณโปรดเกล้า
โปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า และ
ชั้นทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ ใช้คำนำหน้านามว่า “ท่านผู้หญิง” และให้สตรีทุกคนที่ได้รับพระมหากษัตริย์คุณ
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นทุติยจุลจอมเกล้า
ตติยจุลจอมเกล้า และจตุตถจุลจอมเกล้า ใช้คำนำหน้านามว่า “คุณหญิง”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระราชบัญญัติ

ชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๖๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ ชื่อตัวต้องไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย พระนามของพระราชินี หรือราชทินนาม และต้องไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

ชื่อรองต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง และต้องไม่ฟ้องกับชื่อสกุลของบุคคลอื่น เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งหรือกรณีบุตรใช้ชื่อสกุลเดิมของมารดาหรือบิดา เป็นชื่อรองของตน

คู่สมรสอาจใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งเป็นชื่อรองได้เมื่อได้รับความยินยอมของฝ่ายนั้นแล้ว”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสอง ของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อนายทะเบียนท้องที่พิจารณาเห็นว่าชื่อสกุลที่ขอตั้งนั้นไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้เสนอต่อไปตามลำดับจนถึงนายทะเบียนกลาง เมื่อได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนกลางแล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่รับจดทะเบียนชื่อสกุลนั้นและออกหนังสือสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนชื่อสกุลให้แก่ผู้ขอ แต่ในกรณีที่สำนักทะเบียนใดสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับเครือข่ายข้อมูลของสำนักทะเบียนกลาง ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดแล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนกลาง”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสาม ของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕

“ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลตายแล้ว ให้ผู้สืบสันดานของผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลในลำดับที่ใกล้ชิดที่สุดซึ่งยังมีชีวิตอยู่และใช้ชื่อสกุลนั้นมีสิทธิอนุญาตตามวรรคหนึ่ง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ คู่สมรสมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตามที่ตกลงกัน หรือต่างฝ่ายต่างใช้ชื่อสกุลเดิมของตน

การตกลงกันตามวรรคหนึ่ง จะกระทำเมื่อมีการสมรสหรือในระหว่างสมรสก็ได้

ข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง คู่สมรสจะตกลงเปลี่ยนแปลงภายหลังก็ได้

มาตรา ๑๓ เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงด้วยการหย่าหรือศาลพิพากษาให้เพิกถอนการสมรส ให้ฝ่ายซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน

เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงด้วยความตาย ให้ฝ่ายซึ่งยังมีชีวิตอยู่และใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิใช้ชื่อสกุลนั้นได้ต่อไป แต่เมื่อจะสมรสใหม่ ให้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมทำพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และให้ใช้อัตราค่าธรรมเนียมทำพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๙ หญิงมีสามีซึ่งใช้ชื่อสกุลของสามีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิใช้ชื่อสกุลของสามีได้ต่อไป แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตนหรือมีข้อตกลงระหว่างสามีภรรยาเป็นประการอื่น

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

"อัตราค่าธรรมเนียม

---

(๑) การออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อรอง	ฉบับละ ๑๐๐ บาท
(๒) การออกหนังสือสำคัญแสดงการรับจดทะเบียนตั้งชื่อสกุล	ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(๓) การออกหนังสือสำคัญแสดงการรับจดทะเบียน เปลี่ยนชื่อสกุล	
(ก) การเปลี่ยนชื่อสกุลเพราะเหตุสมรส	
(๑) การเปลี่ยนครั้งแรกภายหลังการจดทะเบียนสมรส หรือเปลี่ยนเพราะการสมรสสิ้นสุดลง	ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
(๒) การเปลี่ยนครั้งต่อ ๆ ไป	ฉบับละ ๑๐๐ บาท
(ข) การเปลี่ยนชื่อสกุลเพราะเหตุอื่น	ฉบับละ ๒๐๐ บาท
(๔) การออกใบแทนหนังสือสำคัญตาม (๑) (๒) หรือ (๓)	ฉบับละ ๕๐ บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒๑/๒๕๕๖ ว่าพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๒ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเป็นอันใช้บังคับมิได้ ประกอบกับหลักเกณฑ์ในการใช้ชื่อรองตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังไม่รัดกุมและอาจมีการนำชื่อสกุลของบุคคลอื่นมาใช้เป็นชื่อรองอันจะทำให้บุคคลทั่วไปเกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อสกุลนั้น อีกทั้งวิธีการขอตั้งชื่อสกุลที่เป็นอยู่ไม่เอื้อต่อการให้บริการประชาชนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการกำหนดให้ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเท่านั้นที่มีอำนาจอนุญาตให้บุคคลอื่นร่วมใช้ชื่อสกุลก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ในกรณีผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเสียชีวิตไปแล้ว นอกจากนี้ อัตราค่าธรรมเนียมเดิมใช้มาเป็นระยะเวลาอันไม่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการและให้บริการข้อมูลชื่อบุคคลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง สมควรปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

ค่านำหน้านามหญิง

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยค่านำหน้านามหญิง

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบการใช้คำนำหน้านามหญิงเป็นอย่างอื่นตามที่มี
กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔ หญิงซึ่งมีอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสให้ใช้
คำนำหน้านามว่า “นางสาว”

มาตรา ๕ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”
ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

มาตรา ๖ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว หากต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงจะใช้
คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมาย
ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

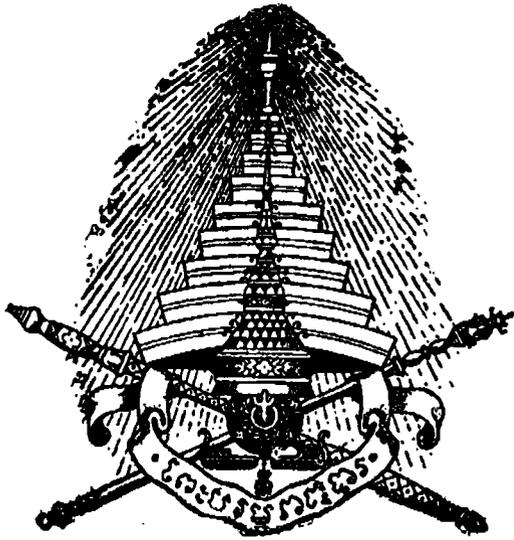
มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การใช้คำนำหน้านามของหญิงที่จดทะเบียนสมรสแล้ว และหญิงที่จดทะเบียนสมรสแล้ว และต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงต้องใช้คำนำหน้านามคำเดียว โดยมีอาจเลือกได้ตามความสมัครใจ ทำให้เกิดผลกระทบต่อหญิงดังกล่าวในการดำรงชีวิตประจำวัน อาทิ การประกอบอาชีพ การศึกษาของบุตร และการทำนิติกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้การใช้คำนำหน้านามในลักษณะดังกล่าวของหญิงมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ สมควรกำหนดให้หญิงมีทางเลือกในการใช้คำนำหน้านามตามความสมัครใจซึ่งเป็นการสอดคล้องกับการเลือกใช้นามสกุลตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกาให้ ใช้คำนำนามสตรี

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี
วชิราลงกรณ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า คำนำนามสตรีซึ่งใช้เรียกกันอยู่ใน
บัดนี้ยังไม่มีหลักฐานเป็นแน่นอน จึงใช้สืบสนกันไปไม่เป็น
ระเบียบทรงพระราชดำริห์ เพื่อจะให้คำนำนามสตรีมีระเบียบเป็น
หลักฐาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราช
กฤษฎีกาไว้ดังต่อไปนี้

เล่ม ๓๔ หน้า ๓๒๗ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๖๐

ข้อ ๑ สัตว์ทั่วไปทุกชั้นบรรดาศักดิ์ เว้นแต่ (๑) ผู้ที่เนื่องอยู่ในราชตระกูล (๒) ผู้ที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์แลราชทินนาม แล (๓) ผู้ที่จะได้ยกขึ้นกล่าวโดยเฉพาะในข้อต่อไป

(ก) ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่มีสามี ให้ใช้คำว่า “นางสาว” เป็นคำนำนามเดิมแลนามสกุลของตน

ตัวอย่าง — เช่น “นางสาวอบ เอกะวัต” เป็นต้น

(ข) ถ้าเป็นผู้ที่มีสามีแล้ว แต่สามีเป็นผู้ที่ยังไม่มีบรรดาศักดิ์ ให้ใช้คำว่า “นาง” เป็นคำนำนามแล้วเอานามสกุลของสามีเข้าประกอบ

ตัวอย่าง — เช่น “นางม้วน เอกะวัต” เป็นต้น

ถ้าสำหรับใช้เรียกๆ เจียนโดยปรกติ (ไม่ใช่ในราชการ) จะใช้แต่คำว่า “นาง” นำนามสกุลเท่านั้นก็ได้

ตัวอย่าง — เช่น “นางเอกะวัต” เป็นต้น

(ค) ถ้าสามีเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ชั้นต่ำกว่าพระยาลงมา ให้ใช้คำว่า “นาง” เป็นคำนำนาม ประกอบกับราชทินนามของสามี

ตัวอย่าง — เช่น ต่างว่าสามี ปนหลวงเอกะวัตวิสิฐ เรียกภรรยาว่า “นางเอกะวัตวิสิฐ” เป็นต้น

ข้อ ๒. สัตว์ที่สามมีบรรดาศักดิ์ชั้นพระยา แม้ผู้นั้นจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน ฤๅมิได้รับพระราชทานก็ดี ให้ใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามประกอบบรรดาศักดิ์ของสาม

ตัวอย่าง — เช่น "คุณหญิงเอกะวัตวิสิฐ" เป็นต้น

ข้อ ๓. สัตว์ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน แม้มีสามที่มีบรรดาศักดิ์ต่ำกว่าชั้นพระยา ก็ให้ใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามได้ด้วย แลให้ใช้ราชทินนามของสามเข้าประกอบตัวในข้อ ๒

ข้อ ๔. สัตว์ที่มีสามมีบรรดาศักดิ์ชั้นเจ้าพระยา แลเป็นผู้ได้รับพระราชทานเครื่องยศด้วยแล้ว ให้ใช้คำว่า "ท่านผู้หญิง" เป็นคำนำประกอบด้วยราชทินนามของสาม

ตัวอย่าง — เช่น "ท่านผู้หญิงมุขมนตรี" เป็นต้น

ถ้ายังมีได้รับพระราชทานเครื่องยศอย่างท่านผู้หญิง ให้ใช้คำนำเหมือนกรรยาชั้นพระยาดังในข้อ ๒ นั้น

ข้อ ๕. สัตว์ที่จะใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามได้นั้น แลแก่แต่ผู้ที่เป็นเอกภรรยาจำพวกเดียว นอกนั้นให้ใช้คำว่า "นาง" เป็นคำนำ

ข้อ ๖. สัตว์ผู้ที่เนื่องในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์ แล หม่อมหลวง) แม้เมื่อมีสามแล้ว ก็ยังให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำนามของตนได้ต่อไป แล

เล่ม ๓๓ หน้า ๓๖๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

(ก) ถ้ามีสามีเป็นผู้ที่ยังไม่มีบรรดาศักดิ์ ก็ให้ใช้นามสกุลของสามีเข้าประกอบกับนามของตน

ตัวอย่าง — เช่นหม่อมหลวงวิไลย ภรรยา นายแดง เอกะวัต ใช้นามว่า “ หม่อมหลวงวิไลย เอกะวัต ” ดังนี้ เป็นต้น

(ข) ถ้าสามีเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ ก็ให้ใช้ราชทินนามของสามีประกอบกับนามของตน

ตัวอย่าง — เช่นหม่อมราชวงศ์วิลาศ ภรรยา หลวงเอกะวัตวิสิฐ ใช้นามว่า “ หม่อมราชวงศ์วิลาศ เวกะวัตวิสิฐ ” ดังนี้ เป็นต้น

อนึ่งถ้าแม้ว่าสามีจะเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์สูงเท่าใด ๆ ก็ดี ให้สตรีผู้เป็นเชษฐภคินีหรือภรรยาใช้บรรดาศักดิ์เดิมของตน เว้นแต่ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องยศตั้งเป็นท่านผู้หญิงแล้ว จึงให้ใช้บรรดาศักดิ์ท่านผู้หญิงแทน

ข้อ ๑ สตรีที่มีคำนำนามว่า “ ท่านผู้หญิง ” “ คุณหญิง ” แล “ นาง ” ตามที่กล่าวมาในข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ แลข้อ ๔ นั้น ให้พึงเข้าใจว่าเฉพาะสำหรับผู้อื่นกล่าวถึง ถ้าเขียนนามของตนเองไซ้ร้ ไม่ต้องมีคำนำนามด้วย

ตัวอย่าง — เช่น “ แยม บูยามาเทรี ” “ นวล เอกะวัตวิสิฐ ” เป็นต้น

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๔ หน้า ๓๓๐

ข้อ ๘ ท่านผู้หญิง คุณหญิง แลภรรยาข้าราชการที่ถึงแก่อสัญกรรม ถึงแก่อนิจกรรม แลถึงแก่กรรมแล้ว ผู้จะกล่าวถึง ก็ให้คงใช้คำว่า “ท่านผู้หญิง” “คุณหญิง” แล “นาง” เป็นคำนำ อยู่ตามเดิม แต่ต้องออกนามตัวด้วย

ตัวอย่าง — เช่น “ท่านผู้หญิงยิ้ม มุขมนตรี” “คุณหญิงเนียน เอกะวัตวิสิฐ” แล “นางแนบ เอกะวัตวิสิฐ” เป็นต้น

แต่ถ้าจะลงนามของตนเอง ก็ให้ปฏิบัติตามข้อ ๗

ข้อ ๙ หม่อมห้ามเจ้านาย (ก) ถ้าเป็นผู้ที่มีได้เนื่องใน พระราชวงศ์ ให้ใช้คำว่า “หม่อม” นำนามของตนประกอบ ด้วยนามสกุลของสามี (ข) ถ้าเป็นผู้ที่เนื่องในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์แลหม่อมหลวง) ให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำ ตามเดิม

ข้อ ๑๐ ให้เสนาบดีกระทรวงวัง เป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราช กฤษฎีกานี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็น วันที่ ๒๕๓๖ ในรัชกาลมีตยุบนี้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล

พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่ได้มีพระราชบัญญัติชื่อบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ และกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนชื่อสกุล และค่าธรรมเนียมการออกหนังสือสำคัญ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑”
- ข้อ ๒ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๖
- ข้อ ๓ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ ๔ แบบพิมพ์คำขอ หนังสือสำคัญ หนังสืออนุญาต และหนังสือรับรอง ที่กล่าวไว้ในระเบียบนี้ให้เป็นไปตามแบบทำยระเบียบนี้

หมวด ๑

การเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งและเปลี่ยนชื่อรอง

ข้อ ๕ ผู้มีสัญชาติไทยที่ประสงค์จะเปลี่ยนชื่อตัว ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังนี้

- (๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ
- (๒) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๓) ตรวจสอบชื่อตัวที่ขอเปลี่ยนแปลงไม่พ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย พระนามของพระราชินี หรือราชทินนาม และไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนชื่อตัว ชื่อรองตามแบบ ข. ๓/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง ตามแบบ ข. ๓ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ข้อ ๖ ผู้มีสัญชาติไทยที่ประสงค์จะตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ใน ทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการตามข้อ ๕ วรรคหนึ่งโดยอนุโลม และตรวจสอบว่าชื่อรอง ที่ขอนั้นต้องไม่พ้องกับชื่อสกุลของบุคคลอื่น เว้นแต่เป็นกรณีที่ถูกสมรสใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยได้รับความยินยอมของฝ่ายนั้นแล้ว ตามหนังสือยินยอมให้ใช้ชื่อสกุลเป็นชื่อรอง หรือกรณีบุตร ใช้ชื่อสกุลเดิมของมารดาหรือบิดาเป็นชื่อรองของตน

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนชื่อตัว ชื่อรองตามแบบ ข. ๓/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง ตามแบบ ข. ๓ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ข้อ ๗ ผู้ใดประสงค์จะใช้ราชทินนามของตนเป็นชื่อตัวหรือชื่อรอง ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

(๒) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๓) เรียกสำเนาทะเบียนบัตรฐานันดรของผู้ยื่นคำขอ ซึ่งได้รับการรับรองจากสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี ว่าได้รับ หรือเคยได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ และได้ออกจากบรรดาศักดิ์โดยมิได้ ถูกถอดถอน

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนชื่อตัว ชื่อรองตามแบบ ข. ๓/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง ตามแบบ ข. ๓ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ข้อ ๘ คนต่างด้าวผู้ใดประสงค์จะขอหลักฐานการเปลี่ยนชื่อตัว เพื่อประกอบการขอแปลง สัญชาติ หรือขอกลับคืนสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต

ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในหลักฐานตามที่ทางราชการกำหนด และให้นายทะเบียนท้องที่ ดำเนินการดังนี้

- (๑) เรียกตรวจใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้
- (๒) ตรวจสอบหลักฐานคำขอแปลงสัญชาติหรือขอกลับคืนสัญชาติไทยและเหตุผล
- (๓) ตรวจสอบเช่นเดียวกับข้อ ๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓)

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้สั่งในคำขอ โดยมีเงื่อนไขว่า อนุญาตต่อเมื่อได้รับการแปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทย แล้วให้บันทึกในทะเบียนรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าวตามแบบ ข. ๘/๑ และให้ออกหนังสือรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว ตามแบบ ข. ๘ เพื่อนำไปประกอบเรื่องการแปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทย และเมื่อคนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตให้แปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทยแล้ว ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่อีกครั้งหนึ่ง พร้อมหลักฐานการได้รับอนุญาตให้แปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทย

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้สั่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนชื่อตัวชื่อรองตามแบบ ข. ๓/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรองตามแบบ ข. ๓ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

หมวด ๒

การจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือชื่อสกุลใหม่

ข้อ ๕ ผู้มีสัญชาติไทยที่ประสงค์จะขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือขอตั้งชื่อสกุลใหม่ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังนี้

- (๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ
- (๒) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานะข้อมูลการทะเบียนราษฎร
- (๓) พิจารณาชื่อสกุลที่ขอว่า
  - ก. ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับพระปรมาภิไธย หรือพระนามของพระราชินี
  - ข. ไม่ฟ้องหรือมุ่งหมายให้คล้ายกับราชทินนาม เว้นแต่ราชทินนามของตน ของบุพการี หรือของผู้สืบสันดาน

ค. ไม่ซ้ำกับชื่อสกุลที่ได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์หรือชื่อสกุลที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หรือชื่อสกุลในฐานะข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล และฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

ง. ไม่มีคำหรือความหมายหยาบคาย

จ. มีพยัญชนะไม่เกินสิบพยัญชนะ เว้นแต่กรณีใช้ราชทินนามเป็นชื่อสกุล

ฉ. ไม่ต้องห้ามตามประกาศห้ามมิให้ผู้ที่มิได้รับพระราชทานนามสกุลใช้ “ณ” นำชื่อสกุล ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

ช. ไม่ต้องห้ามตามประกาศเพิ่มเติมเครื่องหมายนามสกุลสำหรับราชตระกูล ลงวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

ซ. ไม่ต้องห้ามตามประกาศห้ามมิให้อาณาภิพระมมหานคร และไม่ให้อาศัพทที่ใช้เป็นพระบรมนามาภิไธย มาใช้เป็นนามสกุล ลงวันที่ ๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๒/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๒ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ข้อ ๑๐ คนต่างด้าวผู้ใดประสงค์จะขอหลักฐานการขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลเพื่อประกอบการขอแปลงสัญชาติหรือขอกลับคืนสัญชาติไทย ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในหลักฐานตามที่ทางราชการกำหนด และให้นายทะเบียนท้องที่ ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกตรวจใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือหลักฐานเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้

(๒) ตรวจสอบหลักฐานคำขอแปลงสัญชาติหรือขอกลับคืนสัญชาติไทยและเหตุผล

(๓) ตรวจสอบเช่นเดียวกับข้อ ๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓)

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งในคำขอโดยมีเงื่อนไขว่าอนุญาตต่อเมื่อได้รับการแปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทย แล้วให้บันทึกในทะเบียนรับรองการจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าวตามแบบ ข. ๕/๑ และให้ออกหนังสือรับรองการจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าวตามแบบ ข. ๕

เมื่อคนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตให้แปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทยแล้ว ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่อีกครั้งหนึ่ง พร้อมหลักฐานการได้รับอนุญาตให้แปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทย เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอ แล้วให้บันทึก

ในทะเบียนชื่อสกุล ตามแบบ ข.๒/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข.๒ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ข้อ ๑๑ ผู้ใดจะขอใช้ราชทินนามของตนเป็นชื่อสกุล ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ ดำเนินการดังนี้

- (๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ
- (๒) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานะข้อมูลการทะเบียนราษฎร
- (๓) เรียกสำเนาทะเบียนบัตรฐานันดรของผู้ยื่นคำขอ ซึ่งได้รับการรับรองจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- (๔) บันทึกปากคำผู้ยื่นคำขอในแบบ ปค.๑๔ ให้ปรากฏประเด็นดังนี้
  - ก. ชื่อตัวและชื่อสกุลเดิมของผู้ขอ และที่อยู่ปัจจุบัน
  - ข. ตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ประจำอยู่ของผู้ขอ หากออกจากราชการแล้วให้แจ้งตำแหน่งหน้าที่ราชการครั้งสุดท้ายของผู้ขอ
  - ค. ผู้ขอต้องอยู่ในบรรดาศักดิ์ มิได้ถูกถอดหรือได้รับพระบรมราชานุญาตให้ลาออกจากบรรดาศักดิ์แล้ว

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้บันทึกความเห็นเสนอไปยังนายทะเบียนจังหวัด เพื่อเสนอนายทะเบียนกลาง ให้นายทะเบียนกลางนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยนำความกราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาต เมื่อได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้นายทะเบียนกลางแจ้งนายทะเบียนจังหวัด เพื่อแจ้งนายทะเบียนท้องที่ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอมายื่นคำขอตามแบบ ข.๑ อีกครั้งหนึ่ง และให้นายทะเบียนท้องที่บันทึกในทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข.๒/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข.๒ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ข้อ ๑๒ ผู้ใดจะขอใช้ราชทินนามของบุพการีหรือของผู้สืบสันดานเป็นชื่อสกุล ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข.๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ให้นายทะเบียนท้องที่ ดำเนินการตามข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) และบันทึกปากคำผู้ยื่นคำขอในแบบ ปค.๑๔ ให้ปรากฏประเด็นดังนี้

- (๑) ชื่อตัว ชื่อสกุลเดิมของเจ้าของราชทินนาม และที่อยู่ปัจจุบัน

(๒) ตำแหน่งหน้าที่ราชการที่ประจำอยู่ของเจ้าของราชทินนาม หากออกจากราชการแล้ว ให้แจ้งตำแหน่งหน้าที่ราชการครั้งสุดท้ายของเจ้าของราชทินนาม

(๓) ต้องแสดงหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างผู้ยื่นคำขอใช้ราชทินนามกับบุพการี หรือผู้สืบสันดานซึ่งเป็นเจ้าของราชทินนาม เช่น สำเนาสูติบัตร หรือ สำเนาทะเบียนบ้าน

(๔) บุพการีหรือผู้สืบสันดานซึ่งเป็นเจ้าของราชทินนาม จะต้องคงอยู่ในบรรดาศักดิ์ มิได้ถูกถอด หรือได้รับพระบรมราชานุญาตให้ลาออกจากบรรดาศักดิ์แล้ว

(๕) นอกจากผู้ยื่นคำขอแล้ว ยังมีบุพการีหรือผู้สืบสันดานอื่นอีกหรือไม่ หากมียังคงมีชีวิตอยู่ ก็คนและทุกคนได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้ยื่นคำขอใช้ราชทินนามดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว

(๖) หากผู้ยื่นคำขอได้รับพระราชทานบรมราชานุญาตให้ใช้ราชทินนามเป็นชื่อสกุลใหม่แล้ว จะยินยอมอนุญาตให้ญาติพี่น้องอื่นที่ประสงค์จะขอใช้ชื่อสกุลดังกล่าว เป็นผู้ขอร่วมใช้ชื่อสกุลหรือไม่ เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๑ วรรคสอง

หมวด ๓

การเปลี่ยนชื่อสกุลโดยการร่วมใช้ชื่อสกุล

ข้อ ๑๓ ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลผู้ใด จะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ชื่อสกุลของตน ก็ได้ โดยให้เจ้าของชื่อสกุลที่จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือตั้งชื่อสกุลใหม่ไว้แล้ว ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ พร้อมหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๒ ของตนต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้รับคำขอ และหลักฐานดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

(๒) ตรวจสอบคำขอของผู้ยื่นคำขอและผู้ขอร่วมใช้ชื่อสกุลกับรายการทะเบียนบ้าน ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๓) ตรวจสอบหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๒

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอ แล้วให้บันทึกในทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ข. ๖/๑ และให้ออกหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ข. ๖ ให้แก่เจ้าของชื่อสกุล เพื่อมอบให้แก่ผู้ที่จะขอร่วมใช้ชื่อสกุล

ข้อ ๑๔ กรณีที่ผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลตายแล้ว หรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุดว่าเป็นผู้สาบสูญ ผู้สืบสันดานของผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลในลำดับที่ใกล้ชิดที่สุดซึ่งยังมีชีวิตอยู่ และใช้ชื่อนั้น จะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ชื่อสกุลของตนให้ยื่นคำขอตามแบบ ช. ๑ ต่อนายทะเบียน ท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน พร้อม แสดงหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๒ ของเจ้าของชื่อสกุลและหลักฐาน ทางราชการที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลได้ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น ทะเบียนสมรส ทะเบียนรับรองบุตร คำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นบุตร เป็นต้น

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอ แล้วให้บันทึกในทะเบียนรับรอง เป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๗/๑ และให้ออกหนังสือรับรองเป็นผู้มีสิทธิ อนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๗

ข้อ ๑๕ ผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล จะอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ ชื่อสกุลของตนก็ได้ ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช. ๑ พร้อมหนังสือรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่น ร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๗ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการ กิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้รับคำขอ และหลักฐานดังกล่าวแล้ว เห็นว่าถูกต้อง ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และข้อ ๑๓ วรรคสอง

ข้อ ๑๖ ผู้ขอร่วมใช้ชื่อสกุลที่ได้รับหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๖ แล้ว ให้ยื่นคำขอร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน พร้อมหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๖ เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้รับคำขอ และหลักฐานดังกล่าว ให้ดำเนินการดังนี้

- (๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ
- (๒) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร
- (๓) ตรวจสอบหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๖

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนร่วมใช้ ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๔/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๔ ให้เรียก เก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

หมวด ๔
การเปลี่ยนชื่อสกุลโดยการสมรส

ข้อ ๑๗ คู่สมรสที่ประสงค์จะใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือใช้ชื่อสกุลเดิมของตน ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังนี้

- (๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ
- (๒) เรียกตรวจหลักฐานการสมรส
- (๓) เรียกบันทึกข้อตกลงตามเงื่อนไขการสมรส กรณีใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง
- (๔) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานะข้อมูลการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลทะเบียนครอบครัว

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๕/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๕

ข้อ ๑๘ กรณีคู่สมรสเปลี่ยนแปลงข้อตกลงในการใช้ชื่อสกุลในภายหลัง ให้คู่สมรสยื่นคำขอตามแบบ ช. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๕/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๕ ฉบับใหม่ และเรียกแบบ ช. ๕ ฉบับเดิมคืน ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ข้อ ๑๙ กรณีคู่สมรสฝ่ายใดจะกลับมาใช้ชื่อสกุลเดิมของตน ให้ยื่นคำขอตามแบบ ช. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๔) เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๕/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๕ ฉบับใหม่ และเรียกแบบ ช. ๕ ฉบับเดิมคืน ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

หมวด ๕

การเปลี่ยนชื่อสกุลเมื่อการสมรสสิ้นสุดลง

ข้อ ๒๐ เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงโดยการหย่า หรือโดยคำพิพากษาของศาล ให้คู่สมรสซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งต้องกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตนโดยยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

(๒) เรียกตรวจหลักฐานการสมรส และการสิ้นสุดการสมรส เช่น ใบสำคัญการสมรส ใบสำคัญการหย่า หรือคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล แล้วแต่กรณี

(๓) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร และฐานข้อมูลทะเบียนครอบครัว

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๕/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๕ ฉบับใหม่และเรียกแบบ ข. ๕ ฉบับเดิมคืน

ข้อ ๒๑ เมื่อการสมรสสิ้นสุดลงโดยการตาย คู่สมรสซึ่งใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่ง หากจะสมรสใหม่ ต้องกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตนโดยยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ พร้อมหลักฐานการตายของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการตามข้อ ๒๐ โดยอนุโลม

หมวด ๖

การเปลี่ยนชื่อสกุลด้วยเหตุอื่น

ข้อ ๒๒ ผู้ใดประสงค์จะเปลี่ยนชื่อสกุลด้วยเหตุอื่น นอกจากที่กล่าวมาแล้วให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

(๒) เรียกตรวจหลักฐานการขอเปลี่ยนชื่อสกุล เช่น หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล (ช.๒) หนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล (ช.๔) หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล (ช.๕) สำเนาทะเบียนรับรองบุตร (ค.ร.๑๑) สำเนาทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรม (ค.ร.๑๔) สำเนาทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม (ค.ร.๑๗) หรือหลักฐานเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

(๓) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานะข้อมูลการทะเบียนราษฎรและฐานข้อมูลทะเบียนครอบครัว

(๔) หากมีหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล แบบ ช.๕ ฉบับเดิมให้เรียกคืน

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วให้บันทึกในทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุลตามแบบ ช.๕/๑ และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล ตามแบบ ช.๕ ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

กรณีมีการขอเปลี่ยนชื่อสกุลเพราะเหตุอื่นในครั้งต่อไป ให้นายทะเบียนดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง และให้ออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล ตามแบบ ช.๕ ฉบับใหม่ และเรียกแบบ ช.๕ ฉบับเดิมคืน ให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

หมวด ๗

การอุทธรณ์

ข้อ ๒๓ กรณีนายทะเบียนท้องที่สั่งไม่รับจดทะเบียนชื่อสกุล และผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนชื่อสกุลประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่ง ให้ผู้ยื่นคำขออุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนท้องที่ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง โดยให้ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือ โดยระบุข้อโต้แย้ง และข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายอ้างอิงประกอบด้วย ด่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่พิจารณาคำอุทธรณ์ และรายงานความเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาหรือข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ ผ่านนายทะเบียนจังหวัดถึงนายทะเบียนกลางโดยเร็ว

ข้อ ๒๔ กรณีนายทะเบียนท้องที่สั่งไม่อนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง หรือร่วมใช้ชื่อสกุล หรือเปลี่ยนชื่อสกุล ให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งในคำขอตามแบบ ช.๑ ให้ผู้ยื่นคำขอ

ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผล และหากผู้ยื่นคำขอประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน
ท้องที่ ให้ผู้ยื่นคำขออุทธรณ์เป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งต่อนายทะเบียนท้องที่
 ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยระบุข้อโต้แย้ง
 และข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายอ้างอิงประกอบด้วย และให้นายทะเบียนท้องที่พิจารณาคำอุทธรณ์
 และแจ้งผู้อุทธรณ์ทราบโดยเร็วแต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ โดยให้นายทะเบียน
 ท้องที่พิจารณาทบทวนคำสั่งได้ ไม่ว่าจะปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของ
 การทำคำสั่ง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด
 ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่ง
 ทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

ในกรณีเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่ง
 ตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

หากนายทะเบียนท้องที่ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้รายงาน
 ความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังนายทะเบียนจังหวัด ภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และให้
 นายทะเบียนจังหวัดพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน
 ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนจังหวัดมีหนังสือ
 แจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลา ในกรณีให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไป
 ได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลา

หมวด ๘

การจำหน่ายชื้อรอง และชื้อสกุล

ข้อ ๒๕ กรณีนายทะเบียนท้องที่ได้รับคำขอตามแบบ ข. ๑ เพื่อขอจำหน่ายชื้อรองที่ได้
 อนุญาตตั้งหรือเปลี่ยนชื้อรองไว้ ให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

(๒) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(๓) ตรวจสอบหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื้อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื้อรอง แบบ ข. ๓
 หรือหลักฐานเอกสารที่แสดงการตั้งหรือเปลี่ยนชื้อรอง

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งอนุญาตจำหน่ายชื่อรองในคำขอ แล้วให้บันทึก
 “หมายเหตุจำหน่าย ตามคำขอที่...../.....ลงวันที่.....” ในทะเบียนชื่อตัว ชื่อรอง
 ตามแบบ ช. ๓/๑ หรือ ต้นขั้วตามแบบ ช. ๓ เดิม และเรียกหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว
 การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรองตามแบบ ช. ๓ หรือหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อรอง
 ตามแบบ ช. ๓ เดิมคืน กรณีหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง ตามแบบ
 ช. ๓ หรือหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อรองตามแบบ ช. ๓ เดิมสูญหายให้เรียก
 หลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหายแทน และสำเนาคำขอให้แก่ ผู้ยื่นคำขอเพื่อเป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๖ กรณีการยื่นคำขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ตามข้อ ๕ หากปรากฏหลักฐาน
 เอกสารว่าผู้ยื่นคำขอเคยมีการจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลไว้ ให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอเพื่อแจ้ง
 ผู้ที่ใช้ชื่อสกุล หรือร่วมใช้ชื่อสกุลทั้งหมดนั้นทราบ เพื่อเปลี่ยนกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมตามหลักฐานการ
 เปลี่ยนชื่อสกุลที่มีการแก้ไขไว้หรือร่วมใช้ชื่อสกุลที่เคยมีการจดทะเบียนไว้ เมื่อปรากฏว่าผู้ที่ใช้ชื่อสกุล
 หรือร่วมใช้ชื่อสกุลทั้งหมดนั้น ได้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอกรอรายการเพิ่ม
 ในคำขอตามแบบ ช. ๑ ว่า “ขอจำหน่ายชื่อสกุล “ ..... ” ตามหนังสือสำคัญแสดงการ
 จดทะเบียนชื่อสกุล (ช. ๒) เล่มที่ .....ฉบับที่.....หรือเลขที่...../.....ลงวันที่ .....
 ออกที่.....จังหวัด.....” เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้นายทะเบียน
 ท้องที่จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอโดยดำเนินการตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง
 โดยอนุโลม พร้อมให้บันทึกจำหน่ายชื่อสกุลโดย “หมายเหตุ จำหน่ายตามคำขอที่...../.....
 วันที่.....” ในทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๒/๑ หรือต้นขั้วแบบ ช. ๒ เดิมและเรียกหนังสือ
 สำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ช. ๒ คืน กรณีหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน
 ชื่อสกุลตามแบบ ช. ๒ สูญหาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหายแทน

หากมีผู้ใช้ชื่อสกุล หรือร่วมใช้ชื่อสกุลที่ต้องดำเนินการจำหน่ายชื่อสกุลตามวรรคหนึ่ง มีความ
 ประสงค์จะใช้ชื่อสกุลนั้นต่อไป ให้แจ้งต่อนายทะเบียนท้องที่ เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้รับแจ้งแล้ว
 ให้ผู้ยื่นคำขอกรอรายการเพิ่มในคำขอตามแบบ ช. ๑ ว่า “ขอจำหน่ายสิทธิการเป็นเจ้าของชื่อสกุล
 “ ..... ” ตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล (ช. ๒) เล่มที่ .....ฉบับที่.....
 หรือเลขที่...../.....ลงวันที่ .....ออกที่.....จังหวัด.....” เมื่อนายทะเบียน
 ท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้นายทะเบียนท้องที่จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอโดยดำเนินการ

ตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสองโดยอนุโลม พร้อมบันทึก “หมายเหตุ ผู้เป็นเจ้าของชื่อสกุล “.....” นี้ ได้จำหน่ายสิทธิการเป็นเจ้าของชื่อสกุลดังกล่าว เนื่องจากได้รับอนุญาตจดทะเบียนชื่อสกุล “.....” ใหม่แล้ว ตามคำขอที่ ...../.....วันที่..... ” ในทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๒/๑ หรือต้นขั้วแบบ ข. ๒ เดิม และเรียกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๒ คั้น กรณีหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุลตามแบบ ข. ๒ สูญหาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหายแทน

เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้จำหน่ายชื่อสกุลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้แจ้งนายทะเบียนกลางทราบโดยเร็ว เพื่อจำหน่ายชื่อสกุลดังกล่าวในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๗ กรณีผู้ร่วมใช้ชื่อสกุลมีความประสงค์จะขอจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ตามข้อ ๕ หรือร่วมใช้ชื่อสกุลใหม่ตามข้อ ๑๖ ให้ยื่นคำขอพร้อมหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ข. ๔ ต่อนายทะเบียนท้องที่ให้นายทะเบียนท้องที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอเพื่อแจ้งผู้ใช้ชื่อสกุลตามผู้ยื่นคำขอทั้งหมดทราบ เพื่อเปลี่ยนชื่อสกุลกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมตามหลักฐานการเปลี่ยนชื่อสกุลที่มีการแก้ไขไว้เมื่อปรากฏว่าผู้ใช้ชื่อสกุลนั้นทั้งหมดได้กลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมเรียบร้อยแล้ว และนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ก็ให้ผู้ยื่นคำขอรอการเพิ่มในคำขอตามแบบ ข. ๑ ว่า “ขอจำหน่ายการร่วมใช้ชื่อสกุล “.....” ตามหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล (ข. ๔) เล่มที่ .....ฉบับที่.....

หรือเลขที่...../.....ลงวันที่ .....ออกที่.....จังหวัด.....” เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้องให้นายทะเบียนท้องที่จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลใหม่ให้แก่ผู้ยื่นคำขอโดยดำเนินการตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง หรืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุลตามข้อ ๑๖ วรรคหนึ่งและวรรคสองแล้วแต่กรณีโดยอนุโลม พร้อมให้นายทะเบียนท้องที่บันทึก “หมายเหตุจำหน่ายการร่วมใช้ชื่อสกุล ตามคำขอที่...../.....วันที่.....” ในทะเบียนร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ข. ๔/๑ หรือต้นขั้วแบบ ข. ๔ เดิม และเรียกหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ข. ๔ คั้น กรณีหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุลตามแบบ ข. ๔ สูญหาย ให้เรียกหลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหายแทน

เมื่อนายทะเบียนท้องที่ได้จำหน่ายชื่อสกุลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แจ้งนายทะเบียนกลางทราบโดยเร็ว เพื่อจำหน่ายชื่อสกุลดังกล่าวในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล

หมวด ๕

การจัดเก็บข้อมูลและรายงาน

ข้อ ๒๘ เมื่อได้รับจดทะเบียนหรือบันทึกทะเบียนหรือบันทึกเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรองและชื่อสกุลไว้แล้ว ให้นายทะเบียนท้องที่จัดเก็บข้อมูลไว้ในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลและให้นายทะเบียนจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบความถูกต้องของการรับจดทะเบียนและการบันทึกทะเบียนรวมทั้งการบันทึกเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรองและชื่อสกุล จากฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลภายในวันที่ห้าของทุกเดือน หากพบข้อบกพร่องให้แจ้งนายทะเบียนท้องที่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง

ข้อ ๒๙ ให้นายทะเบียนกลางตรวจสอบข้อมูลการจดทะเบียน การบันทึกทะเบียนและการบันทึกเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อรองและชื่อสกุล ในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลที่นายทะเบียนท้องที่บันทึกไว้หากพบข้อบกพร่องให้แจ้งนายทะเบียนท้องที่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง และแจ้งให้นายทะเบียนจังหวัดทราบด้วย

ข้อ ๓๐ การแจ้งตามข้อ ๒๘ และข้อ ๒๙ ให้แจ้งผ่านระบบคอมพิวเตอร์

หมวด ๑๐

การขอใบแทน การทำสำเนาและรับรองสำเนารายการทะเบียนชื่อบุคคล

ข้อ ๓๑ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียนท้องที่ออกใบแทนหนังสือสำคัญ เนื่องจากหนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง (ข. ๓) หรือหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล (ข. ๒) หรือหนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล (ข. ๔) หรือหนังสือแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล (ข. ๕) ชำรุดในสาระสำคัญ หรือสูญหาย ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการ ดังนี้

- (๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ
- (๒) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร
- (๓) ตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนกับฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล หรือการออกหนังสือ

สำคัญ

(๔) บันทึกปากคำผู้ยื่นคำขอในแบบ ปค. ๑๔

(๕) เรียกหลักฐานการแจ้งความเอกสารสูญหาย กรณีหนังสือสำคัญสูญหาย

เมื่อนายทะเบียนท้องที่เห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งอนุญาตในคำขอแล้วลงรายการของผู้ได้รับอนุญาตตามหลักฐานเดิม ส่วนเลขลำดับของเล่มที่.....ฉบับที่.....หรือเลขที่...../..... ให้ใช้เลขใบแทนใหม่ และวันที่ออกหนังสือสำคัญให้ลงวันที่ที่ออกใบแทน แล้วลงลายมือชื่อในทะเบียนและหนังสือสำคัญนั้น พร้อมให้หมายเหตุว่า “แทนฉบับเดิม เล่มที่.....ฉบับที่.....หรือเลขที่...../.....ออกให้ ณ อำเภอ/กิ่งอำเภอ หรือเขต.....จังหวัด.....เมื่อวันที่.....”

ข้อ ๓๒ กรณีออกหนังสือสำคัญไว้ต่างท้องที่ หากนายทะเบียนท้องที่นั้นสามารถตรวจสอบการออกหนังสือสำคัญกับฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลได้ และนายทะเบียนท้องที่ได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้อง ก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๑ โดยอนุโลม

หากไม่สามารถตรวจสอบกับฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลได้ ให้นายทะเบียนท้องที่ที่ได้รับคำขอแจ้งไปยังนายทะเบียนท้องที่ที่ได้ออกหนังสือสำคัญไว้ และให้นายทะเบียนท้องที่ที่ได้ออกหนังสือสำคัญไว้ตรวจสอบหลักฐานการออกหนังสือสำคัญ เมื่อเห็นว่าถูกต้องก็ให้สำเนาหลักฐานการออกหนังสือสำคัญและรับรองว่าถูกต้องแจ้งกลับไปยังนายทะเบียนท้องที่ที่ผู้ขอใบแทนได้ยื่นคำขอไว้ เมื่อได้รับแจ้งแล้วให้นายทะเบียนท้องที่ผู้ได้รับคำขอดำเนินการตามข้อ ๓๑ โดยอนุโลม

ข้อ ๓๓ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอให้นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องที่ ทำสำเนาและรับรองสำเนารายการในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคลได้ที่ สำนักทะเบียนกลาง สำนักทะเบียนจังหวัด สำนักทะเบียนท้องที่อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขตแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ ในวันและเวลาราชการ

ข้อ ๓๔ ผู้มีส่วนได้เสียจะขอทำสำเนาและรับรองสำเนารายการในฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล ได้แก่ คำขอ (ข. ๑) ทะเบียนชื่อสกุล (ข. ๒/๑) ทะเบียนชื่อตัวชื่อรอง (ข. ๓/๑) ทะเบียนร่วมใช้ชื่อสกุล (ข. ๔/๑) ทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล (ข. ๕/๑) ทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล (ข. ๖/๑) ทะเบียนรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล (ข. ๗/๑) ทะเบียนรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว (ข. ๘/๑) ทะเบียนรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว (ข. ๙/๑) ให้ยื่นคำขอตามแบบ ข. ๑ ค่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องที่ และให้นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องที่ ดำเนินการดังนี้

- (๑) เรียกตรวจบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ
- (๒) เรียกตรวจหลักฐานแสดงการเป็นผู้มีส่วนได้เสีย
- (๓) ตรวจสอบคำขอกับรายการทะเบียนบ้านในฐานะข้อมูลการทะเบียนราษฎร
- (๔) ตรวจสอบชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล ที่ขอคัดและสำเนารายการกับฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล

เมื่อนายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องถิ่นเห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งอนุญาตในคำขอ และทำสำเนารายการ โดยให้ประทับหรือระบุข้อความว่า “รับรองว่าเป็นรายการจากฐานข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล” แล้วให้นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องถิ่นลงลายมือชื่อและวงเล็บชื่อ พร้อมวันเดือนปีที่ทำสำเนาไว้ในเอกสารดังกล่าวด้วย หากไม่อนุญาตให้นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องถิ่น แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผล

ข้อ ๓๕ ผู้มีส่วนได้เสียตามระเบียบนี้ หมายถึง

- (๑) ผู้จดทะเบียนหรือผู้มีรายการชื่อเป็นเจ้าของหนังสือสำคัญหรือผู้มีรายการชื่อเป็นเจ้าของหนังสืออนุญาตหรือผู้มีรายการชื่อเป็นเจ้าของหนังสือรับรอง ตามระเบียบนี้
- (๒) คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้รับบุตรบุญธรรม บุตรบุญธรรมหรือผู้ปกครองของบุคคลตาม (๑)
- (๓) ผู้ซึ่งนายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องถิ่นเห็นว่ามิหรืออาจมีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทะเบียนชื่อบุคคลนั้น ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

กรณีผู้มีส่วนได้เสียตามวรรคหนึ่งมอบหมายเป็นหนังสือให้แก่บุคคลอื่นมายื่นคำร้องขอทำสำเนาและรับรองสำเนารายการในฐานะข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล ให้นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบหนังสือมอบหมาย รายการในฐานะข้อมูลทะเบียนชื่อบุคคล และเอกสารทางราชการที่สามารถยืนยันตัวตนบุคคลของผู้มอบหมายและผู้รับมอบพร้อมบันทึกปากคำของผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปรากฏโดยชัดเจนว่าเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจริงและไม่มีเจตนาทุจริต เมื่อนายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด หรือนายทะเบียนท้องถิ่นเห็นว่าถูกต้อง ให้ดำเนินการตามข้อ ๓๔ โดยอนุโลม

เปิดคดี

ข้อ ๓๖ การดำเนินการตามระเบียบนี้ ให้นายทะเบียนท้องที่เจ้านายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรแล้วแต่กรณี เพื่อแก้ไขรายละเอียดทะเบียนบ้าน ในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อ ๓๗ ผู้ยื่นคำขอเปลี่ยนชื่อตัว ตั้งและเปลี่ยนชื่อรอง ตั้งชื่อสกุลหรือตั้งชื่อสกุลใหม่ การร่วมใช้ชื่อสกุล และเปลี่ยนชื่อสกุล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๖ ก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าได้ยื่นคำขอดำเนินการไว้ตามระเบียบนี้

ข้อ ๓๘ ให้อธิบดีกรมการปกครอง รักษาการตามระเบียบนี้ มีอำนาจตีความและวินิจฉัย ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ และให้มีอำนาจสั่งการตามกำหนดแนวทางปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ขออนุญาตให้(เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว).....
เลขประจำตัวประชาชน - - - - - สัญชาติ .....
บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....
อยู่บ้านเลขที่.....

ใช้ชื่อสกุล “.....” ร่วมกับข้าพเจ้าได้

๔.๒ การขอร่วมใช้ชื่อสกุลตามหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล (ข.๖) ที่.....ลงวันที่.....
ออกให้ ณ อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

โดยเจ้าของชื่อสกุล/ผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว).....
เลขประจำตัวประชาชน - - - - - อนุญาตให้ข้าพเจ้าร่วมใช้ชื่อสกุล
“.....” ได้

๔.๓ จำหน่ายชื่อสกุล ที่ได้รับอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล คือ “.....” ตามหนังสือสำคัญ
แสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล (ข.๔) เล่มที่.....ฉบับที่.....หรือ เลขที่.....ลงวันที่.....
ออกให้ ณ อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต.....จังหวัด.....เนื่องจาก.....

๕. หนังสือรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล (ข. ๗) ของผู้สืบสันดาน

๖. เปลี่ยนชื่อสกุล(ข.๕) กรณี

- ๖.๑ การสมรส จาก “.....” เป็น “.....”
- ๖.๒ การสิ้นสุดการสมรส จาก “.....” เป็น “.....”
- ๖.๓ การรับรองบุตร จาก “.....” เป็น “.....”
- ๖.๔ การรับบุตรบุญธรรม จาก “.....” เป็น “.....”
- ๖.๕ การเลิกรับบุตรบุญธรรม จาก “.....” เป็น “.....”
- ๖.๖ การเปลี่ยนชื่อสกุลตามบิดา จาก “.....” เป็น “.....”
- ๖.๗ การเปลี่ยนชื่อสกุลตามมารดา จาก “.....” เป็น “.....”
- ๖.๘ กลับมาใช้ชื่อสกุลเดิมของคน จาก “.....” เป็น “.....”

๗. หนังสือรับรองของคนต่างด้าว

- ๗.๑ เปลี่ยนชื่อตัว (ข.๘) จาก “.....” เป็น “.....”
- ๗.๒ จดทะเบียนชื่อสกุล (ข.๘) “.....”

๘. ใบแทน

- ๘.๑ หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล (ข.๒)
- ๘.๒ หนังสือสำคัญแสดงการเปลี่ยนชื่อตัว การตั้งหรือเปลี่ยนชื่อรอง (ข.๓)
- ๘.๓ หนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล (ข.๔)
- ๘.๔ หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล (ข.๕)

๙. คัดและรับรองสำเนารายการ

- ๙.๑ คำขอ แบบ ข.๑
- ๙.๒ ทะเบียนชื่อสกุล แบบ ข.๒/๑
- ๙.๓ ทะเบียนชื่อตัว ชื่อรอง แบบ ข.๓/๑
- ๙.๔ ทะเบียนร่วมใช้ชื่อสกุล แบบ ข.๔/๑
- ๙.๕ ทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล แบบ ข.๕/๑
- ๙.๖ ทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล แบบ ข. ๖/๑

- ๕.๗ ทะเบียนรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล แบบ ข.๗/๑
- ๕.๘ ทะเบียนรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว แบบ ข.๘/๑
- ๕.๙ ทะเบียนรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว แบบ ข.๙/๑

ที่/เลขที่..... ลงวันที่..... ออกให้ ณ อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต.....
จังหวัด..... จำนวน..... ฉบับ

ขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดเป็นความจริงทุกประการ และยินยอมให้นายทะเบียน
จัดเก็บหรือเปิดเผย ข้อมูลรายการบุคคลในส่วนของข้าพเจ้าได้ตามระเบียบของทางราชการ และยินยอมให้แก้ไขรายการ
ในทะเบียนบ้านและฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

(ลายมือชื่อ).....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

สำหรับเจ้าหน้าที่

เสนอนายทะเบียน.....

ได้ตรวจสอบคำขอและหลักฐานแล้วเห็นว่า

ควรดำเนินการให้ตามรายการที่.....

โดย เรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมรายการที่..... ไม่เก็บ ค่าธรรมเนียมรายการที่.....

ไม่สามารถดำเนินการตามรายการที่.....

ได้เนื่องจาก .....

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่

(.....)

วันที่.....

คำสั่งนายทะเบียน

อนุญาต ตามคำขอรายการที่.....

โดยมีเงื่อนไขว่า อนุญาตต่อเมื่อได้รับการแปลงสัญชาติหรือกลับคืนสัญชาติไทยแล้ว(กรณีการขอแบบ ข.๘ /แบบ ข.๙)

ไม่อนุญาต ตามคำขอรายการที่.....และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอรทราบ

เหตุผล (ระบุ) .....

หากประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต้องให้ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือภายใน ๓๐ วันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง
ต่อนายทะเบียนท้องที่ ณ สำนักงานเขต ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยระบุข้อโต้แย้ง
และข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายอ้างอิงประกอบด้วย

(ลงชื่อ).....นายทะเบียน

(.....)

วันที่.....

หมายเหตุ

๑. เอกสารประกอบการยื่นคำขอ (ข.๑)

๑.๑ การเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อรอง ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชน

๑.๒ การจดทะเบียนตั้งชื่อสกุลหรือชื่อสกุลใหม่ ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชน

กรณีคนต่างด้าวให้แสดงเอกสารทางราชการประกอบการตามความจำเป็นในการแปลงสัญชาติหรือขอกลับคืนสัญชาติไทย กรณีขอใช้ราชทินนาม ให้แสดงสำเนาทะเบียนบัตรฐานันดร และเอกสารทางราชการที่แสดงว่ามีสิทธิใช้ราชทินนาม เพิ่มเติม

๑.๓ การเปลี่ยนชื่อสกุลโดยการร่วมใช้ชื่อสกุล ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชน เอกสารทางราชการที่รับรองว่ามีสิทธิอนุญาตให้ผู้มีสัญชาติไทยผู้ใดร่วมใช้ชื่อสกุล หรือหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล

๑.๔ การเปลี่ยนชื่อสกุลโดยการสมรส ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชน และหลักฐานการสมรส หรือบันทึกข้อตกลงในการใช้ชื่อสกุล หากมีหนังสือสำคัญแบบ ข.๕ ฉบับเดิมให้คืนด้วย

๑.๕ การเปลี่ยนชื่อสกุลเมื่อการสมรสสิ้นสุดลง ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชน และหลักฐานการสิ้นสุดการสมรส

๑.๖ การเปลี่ยนชื่อสกุลเพราะเหตุอื่นให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชน และหลักฐานการขอเปลี่ยนชื่อสกุล เช่น สำเนาทะเบียนรับรองบุตร สำเนาทะเบียนรับบุตรบุญธรรม สำเนาทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม เป็นต้น

๑.๗ หนังสือรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล ให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชนและหลักฐานทางราชการที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุลได้ เช่น ใบสำคัญการสมรส สำเนาทะเบียนรับรองบุตร คำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นบุตร สูติบัตร สำเนาทะเบียนบ้าน

๒. คำขอ แบบ ข.๑ ให้พิมพ์เฉพาะรายการที่ผู้ยื่นคำขอประสงค์จะให้นายทะเบียนท้องที่ดำเนินการเท่านั้น

เลขที่ /

แบบ ข.๒

หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนชื่อสกุล

(ชื่อตัว / ชื่อรอง / ชื่อสกุล)

(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - -

อยู่บ้านเลขที่

บิดาชื่อ

มารดาชื่อ

ได้จดทะเบียนชื่อสกุลเป็น

" "

นายทะเบียนได้จดทะเบียนตามคำขอที่ / ลงวันที่

จึงออกหนังสือสำคัญนี้ให้ไว้เป็นหลักฐาน

ขออวยพรให้ชื่อสกุลนี้จงสถิตสถาพรและมีความสุขความเจริญตลอดกาลนาน

(สถานที่ออกหนังสือสำคัญ)

ออก ณ วันที่

( )

นายทะเบียนท้องถิ่น

ประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

เลขที่...../.....

แบบ ข. ๒/๑

ทะเบียนชื่อสกุล

อำเภอ

จังหวัด

ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุลของผู้ยื่นคำขอ (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว)

(เลขประจำตัวประชาชน)

_____ - _____ - _____ - _____

อยู่บ้านเลขที่

บิดาชื่อ

มารดาชื่อ

(เลขประจำตัวประชาชน)

_____ - _____ - _____ - _____

(เลขประจำตัวประชาชน)

_____ - _____ - _____ - _____

ได้ของจดทะเบียน (ตั้งชื่อสกุล/ตั้งชื่อสกุลใหม่) เป็น "

"

นายทะเบียนกลาง/นายทะเบียนท้องถิ่น ได้อนุญาตตามหนังสือ / คำขอที่

ลงวันที่

ลายมือชื่อผู้จดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญ

( )

นายทะเบียนท้องถิ่น

วันจดทะเบียนและออกหนังสือสำคัญ

ลายมือชื่อผู้รับหนังสือสำคัญ

( )

วันที่ / /

เจ้าหน้าที่

( )

เลขที่...../.....

แบบ ช. ๓/๑

ทะเบียนชื่อตัว ชื่อรอง

อำเภอ

จังหวัด

ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุลของผู้ยื่นคำขอ(เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว)

(เลขประจำตัวประชาชน) _____ - _____ - _____ - _____ - _____

อยู่บ้านเลขที่

บิดาชื่อ

มารดาชื่อ

(เลขประจำตัวประชาชน) _____ - _____ - _____ - _____ - _____

(เลขประจำตัวประชาชน) _____ - _____ - _____ - _____ - _____

ได้ขอเปลี่ยนชื่อตัว/ตั้งชื่อรอง/เปลี่ยนชื่อรองเป็น " _____ "

นายทะเบียนได้อนุญาตตามคำขอที่ _____ /

ลงวันที่ _____

ลายมือชื่อผู้ออกหนังสือสำคัญ

(_____)

นายทะเบียนท้องถิ่น

วันออกหนังสือสำคัญ

ลายมือชื่อผู้รับหนังสือสำคัญ

(_____)

วันที่ _____ / _____ / _____

เจ้าหน้าที่

(_____)

เลขที่ /

แบบ ข.๔

หนังสือสำคัญแสดงการร่วมใช้ชื่อสกุล
(ชื่อตัว / ชื่อรอง / ชื่อสกุล)

(เลขประจำตัวประชาชน) _____

อยู่บ้านเลขที่

บิดาชื่อ

มารดาชื่อ

ได้ขอเปลี่ยนชื่อสกุล เป็น

"

"

โดยใช้ชื่อสกุลร่วมกับ (นาย/นาง/นางสาว)

นายทะเบียนได้อนุญาตตามคำขอที่ / ลงวันที่

จึงออกหนังสือสำคัญนี้ให้ไว้เป็นหลักฐาน

(สถานที่ออกหนังสือสำคัญ)

ออก ณ วันที่

( )

นายทะเบียนท้องถิ่น

ประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

เลขที่...../.....

แบบ ข. ๔/๑

ทะเบียนร่วมใช้ชื่อสกุล

อำเภอ จังหวัด
ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุลของผู้ยื่นคำขอ(เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว)
(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - -

อยู่บ้านเลขที่

บิดาชื่อ มารดาชื่อ
(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - - (เลขประจำตัวประชาชน) - - - - -
- - -

ได้ขอเปลี่ยนชื่อสกุล เป็น "

โดยใช้ชื่อสกุลร่วมกับ(เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว)
(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - -

ซึ่งเป็นผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุลดังกล่าว/มีความเกี่ยวข้องเป็นผู้สืบสันดานลำดับ ของผู้จดทะเบียนตั้งชื่อสกุล
ดังกล่าว ตามหนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล ที่ / วันที่ เดือน พ.ศ.
ของอำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต จังหวัด
นายทะเบียนได้อนุญาตตามคำขอที่ / ลงวันที่
ลายมือชื่อผู้ออกหนังสือสำคัญ

( )

นายทะเบียนท้องถิ่น

วันออกหนังสือสำคัญ
ลายมือชื่อผู้รับหนังสือสำคัญ

( )

วันที่ / /

เจ้าหน้าที่

( )

เลขที่ /

แบบ ช.๕

หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล

(ชื่อตัว / ชื่อรอง / ชื่อสกุล)

(ลงปะงัตัวปะททท) - - - - -

อยู่บ้านเลขที่

บิดาชื่อ

มารดาชื่อ

ได้ขอเปลี่ยนชื่อสกุล เป็น

"

"

กรณี

นายทะเบียนได้อนุญาตตามคำขอที่ / ลงวันที่

จึงออกหนังสือสำคัญนี้ให้ไว้เป็นหลักฐาน

(สถานที่ออกหนังสือสำคัญ)

ออก ณ วันที่

( )

นายทะเบียนท้องถิ่น

ประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

เลขที่...../.....

แบบ ช. ๕/๑

ทะเบียนเปลี่ยนชื่อสกุล

อำเภอ _____ จังหวัด _____
ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุลของผู้ยื่นคำขอ (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว)
(เลขประจำตัวประชาชน) _____ - _____ - _____ - _____
อยู่บ้านเลขที่ _____

บิดาชื่อ _____ มารดาชื่อ _____
(เลขประจำตัวประชาชน) _____ - _____ - _____ - _____ (เลขประจำตัวประชาชน) _____ - _____ - _____ - _____

ได้ขอเปลี่ยนชื่อสกุลเป็น " _____ " " _____ "

กรณี
นายทะเบียนได้อนุญาตตามคำขอที่ _____ / _____ ลงวันที่ _____
ลายมือชื่อผู้ออกหนังสือสำคัญ _____

(_____)

นายทะเบียนท้องที่

วันออกหนังสือสำคัญ
ลายมือชื่อผู้รับหนังสือสำคัญ

(_____)

วันที่ _____ / _____ / _____

เจ้าหน้าที่

(_____)

แบบ ข. ๖

เลขที่...../.....

หนังสืออนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล

ด้วย (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขประจำตัวประชาชน ____ - ____ - ____ - ____ เป็นผู้สืบต้นคานลำดับ.....
ของนาย/นาง/นางสาว .....

เจ้าของชื่อสกุล “.....” ซึ่งได้จดทะเบียนชื่อสกุลไว้แล้วตามหนังสือสำคัญ
เล่มที่ .....เลขที่...../..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ออกให้ ณ อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ได้อนุญาตให้(เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว).....

เลขประจำตัวประชาชน ____ - ____ - ____ - ____

บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....

อยู่บ้านเลขที่.....
.....

ร่วมใช้ชื่อสกุล “.....” ได้

นายทะเบียนจึงได้ออกหนังสือฉบับนี้ ตามคำขอที่.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ให้ไว้เป็นหลักฐาน

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงชื่อ.....

(.....)

นายทะเบียนท้องที่.....จังหวัด.....

เลขที่...../.....

แบบ ข. ๖/๑

ทะเบียนอนุญาตให้ร่วมใช้ชื่อสกุล

อำเภอ

จังหวัด

ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุลของผู้ยื่นคำขอ (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว)

(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - -

เป็นผู้สืบสันดานลำดับ ของ นาย/นาง/นางสาว

เจ้าของชื่อสกุล “ ” ตามหนังสือสำคัญ เล่มที่.....ฉบับที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ออกให้ ณ อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ได้อนุญาตให้ (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว)

(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - -

ร่วมใช้ชื่อสกุล “ ” ได้

นายทะเบียนได้ออกหนังสืออนุญาต ตามคำขอที่ / ลงวันที่

ลายมือชื่อผู้ออกหนังสืออนุญาต

( )

นายทะเบียนท้องถิ่น

วันออกหนังสืออนุญาต

ลายมือชื่อผู้รับหนังสืออนุญาต

( )

วันที่ / /

เจ้าหน้าที่

( )

เลขที่...../.....

แบบ ข. ๓/๑

ทะเบียนรับรองเป็นผู้มีสิทธิอนุญาตให้ผู้อื่นร่วมใช้ชื่อสกุล

อำเภอ

จังหวัด

ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุลของผู้ยื่นคำขอ (เด็กชาย/เด็กหญิง/ นาย/ นาง/ นางสาว)

(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - -

เกิดเมื่อวันที่ (วัน/เดือน/ปี)..... อายุ.....ปี สัญชาติ.....

อยู่บ้านเลขที่.....

ได้ขอหนังสือรับรองว่าเป็นผู้มีสิทธิในชื่อสกุล “ ”

โดยเป็นผู้สืบสันดานในลำดับ.....ซึ่งใกล้ชิดที่สุดของ (นาย/นาง/นางสาว).....

ผู้จดทะเบียนชื่อสกุลตามหนังสือสำคัญเล่มที่.....เลขที่...../.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ออกให้ ณ อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ซึ่งมีสิทธิอนุญาตให้ (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว) .....

(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - - เกิดเมื่อวันที่ (วัน/เดือน/ปี) .....

อายุ.....ปี สัญชาติ.....บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....

อยู่บ้านเลขที่.....

ร่วมใช้ชื่อสกุล “ ” ได้

ลายมือชื่อผู้ออกหนังสือรับรอง

( )

นายทะเบียนท้องถิ่น

วันออกหนังสือรับรอง

ลายมือชื่อผู้รับหนังสือรับรอง

( )

วันที่ / /

เจ้าหน้าที่

( )

แบบ ช.๘

เลขที่...../.....

หนังสือรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขประจำตัวประชาชน ____ - ____ - ____ - ____ - ____ สัญชาติ.....

เกิดเมื่อวันที่ (วัน/เดือน/ปี).....อายุ.....ปี บิดา ชื่อ.....มารดา ชื่อ.....

อยู่บ้านเลขที่.....

ได้ยื่นเรื่องขอเปลี่ยนชื่อตัว เป็น “.....” นายทะเบียนท้องที่ที่ได้รับคำขอที่...../.....

ลงวันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....ไว้แล้ว

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

นายทะเบียนท้องที่.....จังหวัด.....

เลขที่...../.....

แบบ ช. ๘/๑

ทะเบียนรับรองการขอเปลี่ยนชื่อตัวของคนต่างด้าว

อำเภอ

จังหวัด

ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุลของผู้ยื่นคำขอ (เด็กชาย/เด็กหญิง/ นาย/ นาง/ นางสาว)

(เลขประจำตัวประชาชน) - - - - -

สัญชาติ.....เกิดเมื่อวันที่ (วัน/เดือน/ปี).....อายุ.....ปี

บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....

อยู่บ้านเลขที่.....

ได้ยื่นเรื่องขอเปลี่ยนชื่อตัว เป็น “ ”

นายทะเบียนได้ออกหนังสือรับรอง ตามคำขอที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....ไว้แล้ว

ลายมือชื่อผู้ออกหนังสือรับรอง

( )

นายทะเบียนท้องที่

วันออกหนังสือรับรอง

ลายมือชื่อผู้รับหนังสือรับรอง

( )

วันที่ / /

เจ้าหน้าที่

( )

แบบ ข.๕

เลขที่...../.....

หนังสือรับรองการขอจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า(เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว) .....

เลขประจำตัวประชาชน _____ สัญชาติ.....

เกิดเมื่อวันที่ (วัน/เดือน/ปี).....อายุ.....ปี บิดา ชื่อ.....มารดา ชื่อ.....

อยู่บ้านเลขที่.....

ได้ยื่นเรื่องขอจดทะเบียนชื่อสกุล เป็น “.....”นายทะเบียนท้องที่ที่ได้รับคำขอที่...../.....

ลงวันที่.....เดือน ..... พ.ศ. ....ไว้แล้ว

ให้ไว้ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....

(.....)

นายทะเบียนท้องที่.....จังหวัด.....

เลขที่...../.....

แบบ ข. ๘/๑

ทะเบียนรับรองการจดทะเบียนชื่อสกุลของคนต่างด้าว

อำเภอ

จังหวัด

ชื่อตัว ชื่อรอง และชื่อสกุลของผู้ยื่นคำขอ (เด็กชาย/เด็กหญิง/นาย/นาง/นางสาว)

(เลขประจำตัวประชาชน) _____ - _____ - _____ - _____ - _____

สัญชาติ.....เกิดเมื่อวันที่ (วัน/เดือน/ปี)..... อายุ.....ปี

บิดาชื่อ.....มารดาชื่อ.....

อยู่บ้านเลขที่.....

ได้ยื่นเรื่องขอจดทะเบียนชื่อสกุล เป็น “ ”

นายทะเบียนได้ออกหนังสือรับรอง ตามคำขอที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....ไว้แล้ว

ลายมือชื่อผู้ออกหนังสือรับรอง

( )

นายทะเบียนท้องถิ่น

วันออกหนังสือรับรอง

ลายมือชื่อผู้รับหนังสือรับรอง

( )

วันที่ / /

เจ้าหน้าที่

( )

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๕๕

กรมการปกครอง
ถนนรัชฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ทาหรือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง มท ๐๓๑๐.๒/๑๕๕๖๓ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐

พร้อมหนังสือนี้ ขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ตอบข้อหาหรือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ เรื่องทาหรือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน เรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้มายทะเบียนท้องที่ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ
ไพโรจน์ พรหมสาส์น
(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริการการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนทั่วไป
โทร. (๐๒) ๒๕๑๒๖๘๖ ๒๕๒๐๗๗๖
โทรสาร (๐๒) ๒๕๑๒๖๘๓

ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๕๕๖๓

กรมการปกครอง

ถนนอัษฎางค์ กท ๑๐๒๐๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ทหรือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน

เรียน เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ที่ ศธ ๑๕๐๒/๐๓๓๓๘ ลงวันที่ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๓/ว ๓๓๗ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๙

๒. สำเนาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการ เป็นคำนำหน้านาม

พ.ศ. ๒๕๓๖

ตามที่ได้ทหรือว่า นายทรงพันธ์ วรรณมาศ ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ สังกัดสถาบันราชภัฏเชียงราย ขอทำบัตรประจำตัวข้าราชการและขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามโดยอ้างว่ากรมการปกครอง ได้อนุญาตให้ใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านแล้วว่าจะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้ว ขอเรียนว่าตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๕ ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ มีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามได้ ในการลงชื่อหนังสือ เอกสารงานสารบรรณ หรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศหรือคำนำหน้านามอย่างอื่น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการแก้ไขคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน และคำนำหน้านามของตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าวเป็นเพียงคำที่แสดงให้ทราบถึงการประกอบอาชีพ และระดับการดำรงตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลซึ่งมีผู้นิยมยกย่องเรียกขานเป็นคำนำหน้านามกันอยู่ เช่นเดียวกับคำว่า นายแพทย์ นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นต้น กรณีนี้ได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้คำนำหน้าชื่อ ศักราช ๑๒๒๓ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำหน้านามสตรี พ.ศ. ๒๕๖๐ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำหน้านามสตรีเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๘๔ กำหนดให้ผู้ที่ไม่มียศบรรดาศักดิ์ ยศ หรือฐานันดรศักดิ์ ใช้คำว่า นาย นาง นางสาว แล้วแต่กรณีเป็นคำนำหน้านาม โดยกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้ถือปฏิบัติ

ตามหนังสือสั่งการ ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๓/ว ๓๓๗ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๙ ดังนั้น การที่จะใช้ตำแหน่ง
ทางวิชาการเป็นค้ำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน จึงไม่อาจกระทำได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ไพโรจน์ พรหมสาส์น

(นายไพโรจน์ พรหมสาส์น)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริการการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. (๐๒) ๒๘๑๒๖๘๖ ๒๘๒๐๓๗๖

โทรสาร (๐๒) ๒๘๑๒๖๙๓

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๐๐

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒/ว ๔๔๕ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้ส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒/๑๑๙๖๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ ตอบข้อหารือกรุงเทพมหานคร เรื่อง การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุในทางราชการ เพื่อผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ทราบและแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ทุกแห่งทราบและถือปฏิบัติ นั้น

เนื่องจากปัจจุบันสำนักทะเบียนหลายแห่งประสบปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร และการระบุสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทานของพระภิกษุในทะเบียนบ้านของวัดประกอบกับเลขาธิการมหาเถรสมาคม ได้แจ้งมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ เรื่องการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร ฉะนั้น จึงยกเลิกหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒/ว ๔๔๕ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๒/๑๑๙๖๙ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖ และให้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร และการระบุสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทานของพระภิกษุในทะเบียนบ้านของวัด ดังนี้

๑. การระบุสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทานของพระภิกษุในทะเบียนบ้านของวัดให้พิจารณาดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทะเบียนชื่อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๖ ข้อ ๔ โดยอนุโลม ทั้งนี้ให้ดำเนินการโดยพิจารณาจากหลักฐานหนังสือสุทธิประกอบกับหลักฐานการได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ของพระภิกษุ และเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานทะเบียนราษฎร ให้ระบุชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ ประกอบด้วยโดยวงเล็บต่อท้ายสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทาน

๒. การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุที่ไม่เคยได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ในทะเบียนบ้านของวัดให้ใช้คำว่า “พระ” เป็นคำนำหน้านาม โดยให้ใช้คำว่า “พระ” แล้วตามด้วย ชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ

๓. การใช้คำนำหน้านามของสามเณร ในทะเบียนบ้านของวัด ให้ใช้คำว่า “สามเณร” เป็นคำนำหน้านาม โดยให้ใช้คำว่า “สามเณร” แล้วตามด้วย ชื่อตัว ชื่อสกุล ของสามเณร

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๔.๓/๗๖๗๔

กรมการปกครอง

ถนนอักษะญาติ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๔.๓/ว ๑๖๕๗ สว ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ตัวอย่างการบันทึก คร. ๑, คร. ๒, คร. ๖ และ คร. ๒๒
  ๒. ตัวอย่างหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง
  ๓. สรุปขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

ตามที่กรมการปกครอง ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนทุกแห่งทราบ และถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ และ มาตรา ๖ บัญญัติให้หญิง ซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว และกรณีซึ่งการสมรสสิ้นสุดลง ให้ฝ่ายหญิงสามารถใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง จึงได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้หญิงสามารถใช้คำนำหน้านามของตนได้ตามความสมัครใจ ดังนี้

๑. ขณะจดทะเบียนสมรส หรือสิ้นสุดการสมรส หรือการบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

๑.๑ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ณ สำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่ามีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นายทะเบียนบันทึกในคำร้อง (คร. ๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” พร้อมกับบันทึกในทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) แล้วแต่กรณีว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” และให้ฝ่ายหญิงนำเอกสารดังกล่าวไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน

๑.๒ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านคนละแห่งกับสำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นายทะเบียนบันทึกในคำร้อง (คร.๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” พร้อมกับบันทึกในทะเบียนสมรส (คร.๒) หรือทะเบียนหย่า (คร.๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร.๒๒) แล้วแต่กรณีว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” และออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง เพื่อให้นำไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้านที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่

กรณีที่ฝ่ายหญิงประสงค์จะคัดและรับรองสำเนา ทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะครอบครัว (คร. ๒๒) ให้นำทะเบียนดำเนินการให้ โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและ ให้นำทะเบียนจัดส่งเอกสารดังกล่าวไปให้ฝ่ายหญิงซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเพื่อแก้ไขรายการ ของฝ่ายหญิง

๒. ภายหลังจากจดทะเบียนสมรส หรือสิ้นสุดการสมรส หรือการบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

๒.๑ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ซึ่งได้จดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่าหรือ บันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) ไว้ และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน สำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัวไว้ ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นำทะเบียนบันทึกในคำร้อง (คร.๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้คำนำ นามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” พร้อมกับบันทึกในทะเบียนสมรส (คร.๒) หรือทะเบียนหย่า (คร.๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร.๒๒) แล้วแต่กรณีว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” เพื่อให้ฝ่ายหญิงนำเอกสารดังกล่าวไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน

๒.๒ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนซึ่งได้จดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) ไว้ และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน คนละแห่งกับสำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัวไว้ ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นำทะเบียนบันทึกในคำร้อง (คร.๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้คำนำหน้า นามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” พร้อมกับบันทึกในทะเบียนสมรส (คร.๒) หรือทะเบียนหย่า (คร.๖) หรือทะเบียน ฐานะแห่งครอบครัว (คร.๒๒) แล้วแต่กรณีว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” และออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง เพื่อนำไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้านที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่

กรณีที่ฝ่ายหญิงประสงค์จะคัดและรับรองสำเนา ทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) ให้นำทะเบียนดำเนินการให้ โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและให้นำทะเบียนจัดส่งเอกสารดังกล่าวไปให้ฝ่ายหญิงซึ่งมีชื่อใน ทะเบียนบ้านเพื่อแก้ไขรายการของฝ่ายหญิง

๒.๓ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) ไว้ และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน สำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัวไว้ให้ ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นำทะเบียนตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนสมรส หรือทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้นำทะเบียนบันทึกใน คำร้อง (คร. ๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” แล้วให้ฝ่ายหญิงไป แก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน และให้นำทะเบียนจัดส่งสำเนาทะเบียนคำร้อง (คร.๑) ไปให้สำนักทะเบียนที่ ได้จดทะเบียนสมรส (คร.๒) หรือทะเบียนหย่า (คร.๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร.๒๒) เพื่อบันทึกเพิ่ม เติมในทะเบียนสมรส (คร.๒) หรือทะเบียนหย่า (คร.๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร.๒๒) แล้วแต่กรณี

๒.๔ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) ไว้ และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน คนละแห่งกับสำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัวไว้ ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่ามีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนสมรส หรือทะเบียนหย่า หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้นายทะเบียนบันทึกคำร้อง (คร.๑) ว่าฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” และออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง เพื่อให้ฝ่ายหญิงนำไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้านที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ และให้นายทะเบียนจัดส่งเอกสารสำเนาทะเบียนสมรส (คร.๑) ไปให้สำนักทะเบียนที่ได้จดทะเบียนสมรส (คร.๒) หรือทะเบียนหย่า (คร.๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร.๒๒) เพื่อบันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนสมรส (คร.๒) หรือทะเบียนหย่า (คร.๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร.๒๒) แล้วแต่กรณี

๒.๕ การดำเนินการกรณีจดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่าในต่างประเทศ

กรณีจดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่า ณ สถานทูตไทยในต่างประเทศ ให้นายทะเบียนดำเนินการตามข้อ ๑.๒ หรือ ๒.๒ หรือ ๒.๓ หรือ ๒.๔ แล้วแต่กรณี และจัดส่งสำเนาทะเบียนสมรส (คร.๒) ทะเบียนหย่า (คร.๖) ทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร.๒๒) หรือหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง ให้สำนักทะเบียนกลาง เพื่อส่งต่อไปให้กระทรวงการต่างประเทศแจ้งสถานทูตซึ่งจดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่าไว้ บันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนสมรส หรือทะเบียนหย่าต่อไป

๓. เมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนหรือบันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนทุกครั้ง ให้นายทะเบียนจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๔๓

๔. การขอคัดสำเนาทะเบียนบ้าน ให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับการออกหนังสือรับรองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งนายทะเบียนทุกแห่งถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป และหากพบว่าแนวทางปฏิบัติดังกล่าวบางกรณีไม่เหมาะสมหรืออาจมีปัญหาในทางปฏิบัติหรือมีข้อเสนอแนะประการใดโปรดแจ้งสำนักทะเบียนกลางด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ บุญญฤทธิ์พงษ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนทั่วไป

โทร. ๐-๒๖๗๕๑-๗๐๑๗-๕

ตัวอย่าง
(กรณีจดทะเบียนสมรส/หย่า)

คร. ๑

คำร้องที่ ๑ / ๒๕๕๑
(สำหรับเจ้าหน้าที่)

คำร้องขอจดทะเบียนและบันทึกทะเบียนครอบครัว

เขียนที่ อำเภอสามลูกกา จังหวัด ปทุมธานี

วันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้าพเจ้า นายรักษธรรม สมมุติ

เลขประจำตัวประชาชน ๑-๐๐๑๑-๐๑๑๑๐-๐๐๑

และ นางสาวกุลสตรี ตัวอย่าง

เลขประจำตัวประชาชน ๑-๐๑๒๓-๔๕๖๗๘-๙๐๑ ขอยื่นคำร้องเพื่อ

☒ จดทะเบียนสมรส	☒ จดทะเบียนการหย่า
☐ จดทะเบียนรับรองบุตร	☐ จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม
☐ จดทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม	☐ บันทึกฐานะของภริยา
☐ บันทึกฐานะแห่งครอบครัว	☒ อื่น ๆ มีความประสงค์ใช้

คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ

"นางสาว"

พร้อมเอกสารหรือหลักฐาน (ให้ระบุ)...บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน.....

(ลงชื่อ).....ผู้ร้อง
(นายรักษธรรม สมมุติ)

(ลงชื่อ).....ผู้ร้อง
(นางสาวกุลสตรี ตัวอย่าง)

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ความเห็น

๑. ตรวจสอบเอกสารแล้วถูกต้อง.....
๒. คู่สมรสมีคุณสมบัติครบถ้วนตาม ป.พ.พ. บรรพ ๕.....
๓. ฝ่ายหญิงสามารถใช้คำนำหน้านามว่า "นางสาว" ได้ ตาม พ.ร.บ. คำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑.....เห็นสมควรบันทึกไว้เป็นหลักฐาน.....

(ลงชื่อ).....เจ้าหน้าที่
(นายปกครอง รุ่งโรจน์)

คำสั่ง

ดำเนินการได้.....
(ลงชื่อ).....นายทะเบียน
(นายบริหาร จัดการดี)

ตัวอย่าง
(ขณะจดทะเบียนสมรส)

คร. ๒

ทะเบียนสมรส

สำนักทะเบียน.....อำเภอเมือง.....จังหวัด.....ปทุมธานี.....

คู่สมรสทั้งสองฝ่ายตั้งต่อไปนี้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และยินยอมเป็นสามีภริยากัน โดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนแล้ว			
รายการ	ชาย		หญิง
๑. ชื่อ	นายรักธรรม สมมุติ		นางสาวกุลสตรี ตัวอย่าง
๒. เลขประจำตัวประชาชน	๑-๐๐๑๑-๐๑๑๑๐-๐๐-๑		๑-๐๑๒๓-๔๕๖๗๘-๙๐-๑
๓. เกิดวัน เดือน ปี	๑ ม.ค. ๒๕๒๕		๑ ก.พ. ๒๕๓๐
๔. ลายมือชื่อผู้ร้องขอจดทะเบียน			
๕. ลายมือชื่อผู้ให้ความยินยอม			
๖. ลายมือชื่อพยาน	๑. ๒. (นายหนึ่ง รู้เห็นจริง)		(นางสอง บรรณนิติภาวะ)
๗. การจดทะเบียน	เลขทะเบียนที่	๑/๒๕๕๐	
	วัน เดือน ปี	๑ พ.ค. ๒๕๕๐	เวลา ๐๙.๐๐ น.
	ลายมือชื่อ นายทะเบียน	(นายบริหาร จัดการดี)	

บันทึก

- วันที่ ๑ พ.ค. ๒๕๕๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. นายทะเบียนสอบถามคู่สมรสทั้งสองฝ่ายไว้แล้วได้ความว่า
๑. คู่สมรสทั้งสองฝ่ายไม่เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่น และไม่เคยจดทะเบียนสมรส ณ สำนักทะเบียนใดมาก่อน
  ๒. ก่อนจดทะเบียนสมรสทั้งสองฝ่ายได้อยู่กินกันมาก่อน ๒ ปี ไม่มีบุตรด้วยกัน
  ๓. เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งสองฝ่ายไม่ประสงค์ให้มีการบันทึก
  ๔. หลังจากจดทะเบียนสมรสแล้ว คู่สมรสฝ่ายชายขอใช้นามสกุลของภรรยา "ตัวอย่าง"
  ๕. คู่สมรสฝ่ายหญิงประสงค์ขอใช้คำนำหน้านามว่า "นางสาว"

ต่อ

ตัวอย่าง

(ขณะจดทะเบียนสมรส)

คร. ๒

เลขทะเบียนที่ ๑/๒๕๕๐

สำนักทะเบียน อำเภอเมือง

จังหวัด ปทุมธานี

บันทึก		
<p>ข้าพเจ้า นายรักษธรรม สมมุติ กับ นางกุลสตรี ตัวอย่าง ขอให้ถ้อยคำตามที่นายทะเบียนบันทึกไว้นี้ นายทะเบียนเป็นผู้อ่านข้อความให้ข้าฯ ทั้งสองฟัง ขอรับรองว่าเป็นความจริงทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้านายทะเบียนและพยานเป็นสำคัญ</p>		
ลงชื่อ	(นายรักษธรรม สมมุติ)	คู่สมรสฝ่ายชาย
ลงชื่อ	(นางสาวกุลสตรี ตัวอย่าง)	คู่สมรสฝ่ายหญิง
ลงชื่อ	(นายหนึ่ง รู้เห็นจริง)	พยาน
ลงชื่อ	(นายสอง บรรลุนิติภาวะ)	พยาน
ลงชื่อ	(นายบริหาร จัดการดี)	นายทะเบียน

ตัวอย่าง
(ภายหลังจดทะเบียนหย่า)
ทะเบียนหย่า

คร. ๖

สำนักทะเบียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....ปทุมธานี.....

รายการ		ชาย		หญิง	
๑. ชื่อ		นายรักษธรรม ตัวอย่าง (สมมุติ)		นางกุลสตรี ตัวอย่าง	
๒. เลขประจำตัวประชาชน		๑-๐๐๑๑-๐๑๑๑๐-๐๐-๑		๑-๐๑๒๓-๔๕๖๗๘-๙๐-๑	
๓. เกิดวัน เดือน ปี		๑. ม.ค. ๒๕๒๕		๑. ก.พ. ๒๕๓๐	
๔. จดทะเบียนสมรส	ณ สำนักทะเบียน	อำเภอ.....			
	เลขทะเบียนที่	๑/๒๕๕๐			
	วัน เดือน ปี	๑ พฤษภาคม ๒๕๕๐			
๕. ลายมือชื่อผู้ร้องขอจดทะเบียน		(นายรักษธรรม ตัวอย่าง)		(นางกุลสตรี ตัวอย่าง)	
๖. ลายมือชื่อพยาน		๑. (นายหนึ่ง ฐ่เห็นจริง)		๒. (นางสอง บรรลุนิติภาวะ)	
๗. การจดทะเบียน	เลขทะเบียนที่	๑/๒๕๕๑			
	วัน เดือน ปี	๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑	เวลา	๐๙.๐๐ น.	
ลายมือชื่อนายทะเบียน		(นายบริหาร จัดการดี)			

บันทึก

- วันที่ ๑ พ.ค. ๒๕๕๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. นายทะเบียนสอบถามคู่หย่าแล้วได้ความว่า
- ทั้งคู่หย่ากันด้วยความสมัครใจตั้งได้นำหนังสือสัญญาการหย่ามาแสดงพร้อมหลักฐานการจดทะเบียนสมรส คร. ๓ ที่ ๑/๒๕๕๐ ลว. ๑ พ.ค. ๒๕๕๐ สำนักทะเบียนอำเภอ.....จังหวัดปทุมธานี
  - คู่หย่าได้สมรสและอยู่กินกันเป็นเวลา ๑ ปี ไม่มีบุตรด้วยกัน
  - เรื่องทรัพย์สิน หนี้สิน และเรื่องอื่น ๆ คู่หย่าทั้งสองไม่ประสงค์ให้มีการบันทึก
  - หลังจดทะเบียนหย่า คู่หย่าฝ่ายชายกลับไปใช้ชื่อสกุลเดิมของตน "สมมุติ"

ต่อ

ตัวอย่าง

(ภายหลังจดทะเบียนหย่า)

เลขทะเบียนที่ ๑/๒๕๕๐

สำนักทะเบียน อำเภอเมือง

จังหวัด ปทุมธานี

บันทึก

ข้าพเจ้า นายรักธรรม ตัวอย่าง (สมมุติ) กับ นางกุลสตรี ตัวอย่าง ขอให้ด้วยคำว่าข้อความตามที่
 นายทะเบียนบันทึกไว้นี้ นายทะเบียนเป็นผู้อ่านข้อความให้ข้าฯ ทั้งสองฟัง ขอรับรองว่าเป็นความจริง
 ทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้านายทะเบียนและพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ

(นายรักธรรม สมมุติ)

คู่สมรสฝ่ายชาย

ลงชื่อ

(นางกุลสตรี ตัวอย่าง)

คู่สมรสฝ่ายหญิง

ลงชื่อ

(นายหนึ่ง รู้เห็นจริง)

พยาน

ลงชื่อ

(นางสอง บรรณนิติภาวะ)

พยาน

ลงชื่อ

นายทะเบียน

(นายบริหาร จัดการดี)

บันทึกเพิ่มเติม

.....นางกุลสตรี ตัวอย่าง ประสงค์ขอใช้คำนำหน้านามว่า "นางสาว" ตามคำร้องที่ ๑๑๑/๒๕๕๐

ณ ๓๐ พ.ค. ๒๕๕๐

ลงชื่อ

(นางกุลสตรี ตัวอย่าง)

ผู้ร้องขอให้บันทึก

ลงชื่อ

(นายบริหาร จัดการดี)

นายทะเบียน

ตัวอย่าง
(ขณะบันทึกฐานะแห่งครอบครัว)
ทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว

สำนักทะเบียน อำเภอลำลูกกา จังหวัด ปทุมธานี

๑. ผู้ขอให้บันทึก	ชื่อ	นางสาวสมศรี ตัวอย่าง		
	เลขประจำตัวประชาชน	๑-๑๐๐๑-๒๓๔๕๖-๗๘-๙		
	เกี่ยวข้องเป็น	ตนเอง		
๒. รายการที่ขอให้บันทึก	ฐานะแห่งครอบครัว	การจดทะเบียนสมรส		
	ชื่อคู่สมพันธ์	นายโทมัส เทส		
	หน่วยงานที่ออกเอกสาร	สำนักทะเบียนเมืองล็กแชมเบิร์ก ประเทศสหพันธรัฐเยอรมันนี		
	เลขทะเบียนที่	๑๑๑/๒๕๐๘		
	วัน เดือน ปี	๑ มกราคม ๒๕๕๑		
	เอกสารอันเป็นหลักฐาน	ทะเบียนสมรสเลขที่ ๑๑/๒๕๐๘ หนังสือรับรอง การแปลงการกงสุล เลขที่ ๑๑๒๒		
๓. ลายมือชื่อผู้ร้อง ขอบันทึก	(นางสาวสมศรี ตัวอย่าง)			
๔. ลายมือชื่อพยาน	๑.	(นายหนึ่ง ฐิเห็นจริง)		
	๒.	(นางสอง บรรลุนิติภาวะ)		
๕. การบันทึก ทะเบียน	เลขทะเบียนที่	๑/๒๕๐๘		
	วัน เดือน ปี	๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑	เวลา	๐๙.๐๐ น.
	ลายมือชื่อนายทะเบียน			

บันทึก

วันที่ ๑ พ.ค. ๒๕๕๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. นายทะเบียนได้สอบถามผู้ร้องได้ความว่า ผู้ร้องนางสาวสมศรี
ตัวอย่าง ได้จดทะเบียนสมรส กับ นายโทมัส เทส สัญชาติเยอรมัน โดยนำเอกสารการจดทะเบียนสมรส
เลขทะเบียน

ต่อ

ตัวอย่าง

(ขณะบันทึกฐานะแห่งครอบครัว)

คร.๒๒

บันทึก

ที่ ๑๑๑/๒๕๐๘ ลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๑ ออกโดย สำนักทะเบียนเมืองล็กเซมเบิร์ก ประเทศสหพันธรัฐเยอรมันนีและหนังสือรับรองการแปล กรมการกงสุล เลขที่ ๑๑๒๒ มาขอให้บันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว

และนางสาวสมศรี ตัวอย่าง ประสงค์ขอใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว”

ข้าพเจ้านางสาวสมศรี ตัวอย่าง ขอรับรองว่าข้อความที่นายทะเบียนได้จดบันทึกและอ่านให้ฟังแล้วถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้านายทะเบียนและพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ

(นางสาวสมศรี ตัวอย่าง)

ผู้ร้องขอให้บันทึก

ลงชื่อ

(นายหนึ่ง ู้เห็นจริง)

พยาน

ลงชื่อ

(นางสอง บรรณุนิติภาวะ)

พยาน

ลงชื่อ

(นายบริหาร จัดการดี)

พยาน

สรุปขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. คำนำน้่านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. ขณะจดทะเบียนสมรส/หย่า/บันทึกฐานะแห่งครอบครัว

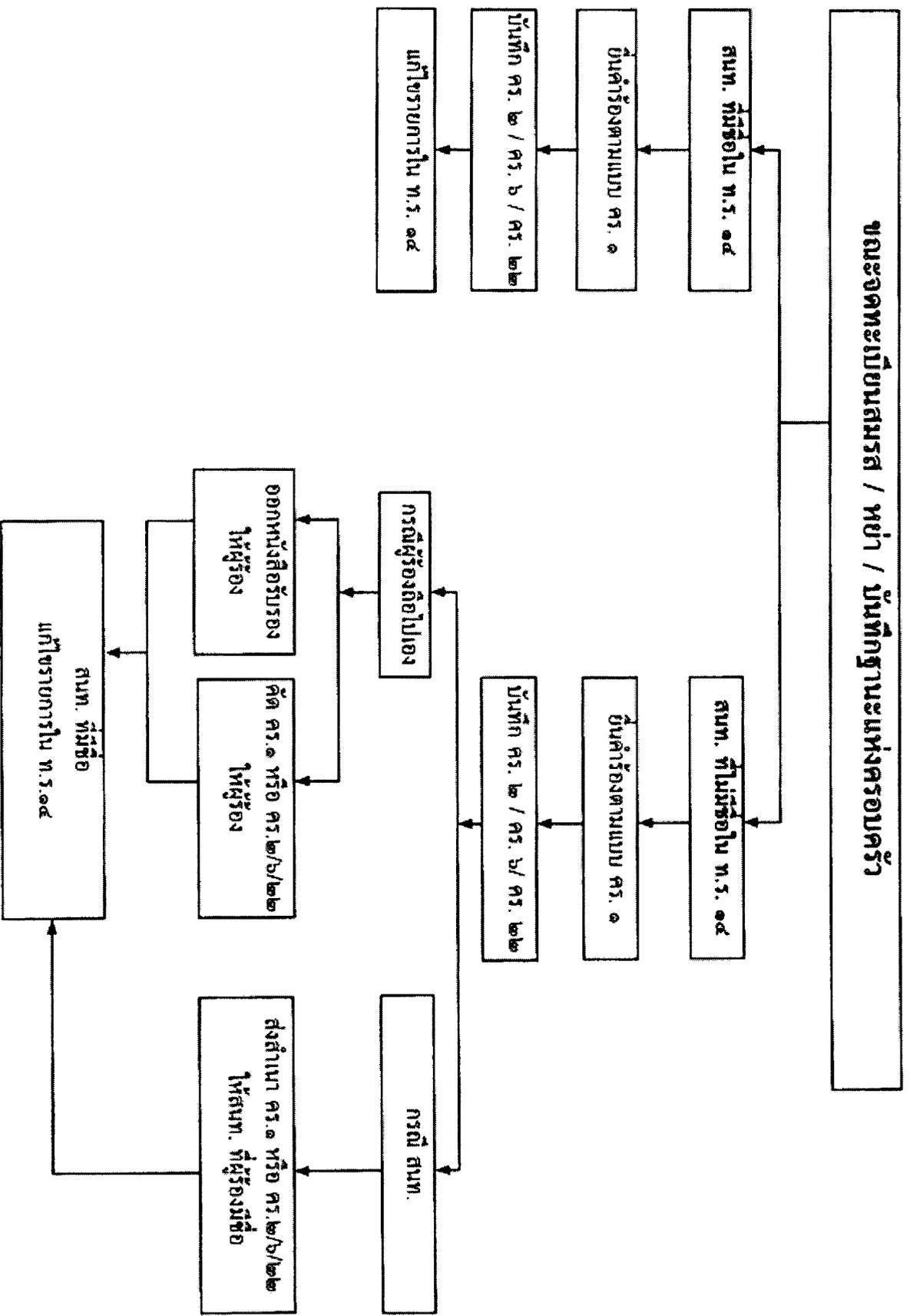
	สมท. ที่ยื่นคำร้อง	สมท. ที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
๑.๑	บันทึก คร. ๑ ว่า ฝ่ายหญิงมีความประสงค์ใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว"	นำ คร. ๒, คร. ๖, และ คร. ๒๒ ไปแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน
๑.๒	บันทึก คร. ๒, คร. ๖, และ คร. ๒๒ ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว"	

๒. ภายหลังจากจดทะเบียนสมรส/หย่า/บันทึกฐานะแห่งครอบครัว

๒.๑	สมท. ที่ยื่นคำร้อง <u>แย้ง</u> เกี่ยวกับ สมท. ที่จดทะเบียนสมรส/หย่า/บันทึกฐานะแห่งครอบครัว	สมท. ที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
๒.๑.๑	บันทึก คร. ๑ ว่า ฝ่ายหญิงมีความประสงค์ใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว"	นำ คร. ๒, คร. ๖, และ คร. ๒๒ / หนังสือรับรอง ไปแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน
๒.๑.๒	บันทึกเพิ่มเติม คร. ๒, คร. ๖, และ คร. ๒๒ หรือออกหนังสือรับรองว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว"	
๒.๒	สมท. ที่ยื่นคำร้อง <u>ขอ</u> ลงทะเบียนกับ สมท. ที่จดทะเบียนสมรส/หย่า/บันทึกฐานะแห่งครอบครัว	สมท. ที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน
๒.๒.๑	บันทึก คร. ๑ ว่า ฝ่ายหญิงมีความประสงค์ใช้คำนำหน้านามว่า "นาง" หรือ "นางสาว"	นำหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง ไปแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน
๒.๒.๒	ออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง	
๒.๒.๓	ทำหนังสือแจ้ง สมท. ที่จดทะเบียนสมรส/หย่า/บันทึกฐานะแห่งครอบครัว เพื่อบันทึกเพิ่มเติม คร. ๒, คร. ๖, และ คร. ๒๒	

๓. การดำเนินการจดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่าในต่างประเทศ

กรณีจดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่า ณ สถานทูตไทยในต่างประเทศ ให้ยกทะเบียนคำเนิมนการตามข้อ ๒ แล้วแจ้ง สมท. กกลาง เพื่อส่งต่อไปที่กระทรวงการต่างประเทศแจ้งสถานทูต
ซึ่งจดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่าไว้ บันทึกเพิ่มเติมทะเบียนสมรสหรือทะเบียนหย่า ต่อไป

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๒๐๐๒๒

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

เรื่อง การใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร
อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๕๕๐๐ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๖
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม ที่ พศ ๐๐๐๖/๐๗๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘
กันยายน ๒๕๕๒ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านามของพระภิกษุ สามเณร
ในทะเบียนบ้านของวัด ทั้งในกรณีที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ และกรณีไม่เคยได้รับพระราชทาน
สมณศักดิ์ มาให้ทราบแล้วนั้น

กรมการปกครองขอเรียนว่า ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๑๘/๒๕๕๒
เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ พิจารณาเห็นว่า เพื่อเป็นการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา และเป็นการยกย่อง
สรรเสริญพระภิกษุผู้มีความมานะ อดทน มุ่งมานะในการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งถือว่าเป็น
เป็นการรักษาพระพุทธพจน์และพระพุทธศาสนาอีกประการหนึ่ง จึงมีมติที่ ๕๒๒/๒๕๕๒ ให้ใช้คำว่า
“พระมหา” เป็นคำนำหน้าชื่อพระภิกษุที่สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคขึ้นไปได้ ดังนั้น หากพระภิกษุ
ที่สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยคขึ้นไป นำหลักฐานเอกสารประกาศนียบัตรสอบได้เปรียญธรรมมาแสดง
เพื่อขอเปลี่ยนคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านของวัด และนายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่าถูกต้อง ให้แก้ไข
ใช้คำว่า “พระมหา” เป็นคำนำหน้านาม โดยระบุคำว่า “พระมหา” แล้วตามด้วย ชื่อตัว ชื่อสกุล ของพระภิกษุ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้นายทะเบียนท้องที่ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิรันดร์ กัลยาณมิตร)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนทั่วไป
โทร. ๐-๒๖๙๔๑-๗๐๑๗-๙
โทรสาร ๐-๒๖๙๔๑-๗๐๔๓

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว๘๕๐๘

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ทาหรือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๒/ว ๑๑๕๔ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๖/๑๙๔๙ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ตามที่กรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๕ ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามได้ในการลงชื่อหนังสือ เอกสาร งานสารบรรณ หรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศหรือคำนำหน้านามอย่างอื่น ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการแก้ไขคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน และคำนำหน้านามของตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าวเป็นเพียงคำที่แสดงให้ทราบถึงการประกอบอาชีพ และระดับการดำรงตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลซึ่งมีผู้นิยมยกย่องเรียกขานเป็นคำนำหน้านามกันอยู่เช่นเดียวกับคำว่า นายแพทย์ นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอ เป็นต้น กรณีนี้ได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้คำนำหน้าชื่อชนต่าง ๆ ศักราช ๑๒๒๓ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามสตรีเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ กำหนดให้ผู้ที่ไม่มีบรรดาศักดิ์ ยศ หรือฐานันดรศักดิ์ใช้คำว่า นาย นาง นางสาว แล้วแต่กรณี เป็นคำนำหน้านาม โดยกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้ถือปฏิบัติตามหนังสือ ปกปิด ที่ มท ๐๓๑๓/ว ๓๓๗ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๐๙ ดังนั้น การที่จะใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านจึงไม่อาจกระทำได้นั้น

กรมการปกครองได้รับข้อหาหรือจากสำนักทะเบียนอำเภอ/เขต กรณีผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซึ่งเป็นตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา ประสงค์ขอใช้ตำแหน่งดังกล่าวเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน โดยอ้างสิทธิตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ จึงได้หารือแนวทางปฏิบัติไปยังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับแจ้งว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา เป็นคำนำหน้านามได้ในการลงชื่อในหนังสือราชการ เอกสารราชการ หรือที่เกี่ยวข้องงานสารบรรณตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าวเป็นระเบียบปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์แก่งานสารบรรณ และความเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน ตลอดจนเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเท่านั้น มิได้ใช้บังคับอย่างเป็นทางการให้ครอบคลุมไปถึงการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้าน ซึ่งเป็นข้อมูลทะเบียนประวัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ดังนั้น จึงมีอาจใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามในทะเบียนบ้านได้ การใช้คำนำหน้านามในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ยังคงเป็นไปตามพระราชบัญญัติให้ใช้คำนำหน้าชื่อชนต่าง ๆ ศักราช ๑๒๒๓ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี

พระพุทธศักราช...

พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่านามสตรีเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ ที่กำหนดให้
ผู้ไม่มีบรรดาศักดิ์ ยศ หรือฐานันดรศักดิ์ใช้คำว่า นาย นาง นางสาว แล้วแต่กรณี เป็นคำนำหน้านาม
รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้นายทะเบียนท้องถิ่นถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนาคม วงจร๊ะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนการทะเบียนทั่วไป
โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๑๗
โทรสาร ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๔๘

ส่วนการทะเบียน
เลขที่รับ 15871
วันที่ ๕ - มี.ค. ๒๕๖๓

ทะเบียนชื่อบุคคล ข.๒
ก.ศ. ๑๕
วันที่ ๕ มี.ค. ๒๕๖๓
เลขที่ 15871
วันที่ 10.18

ที่ นร ๐๑๐๖/ ๑๕๔๕

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ มีนาคม ๒๕๖๓

สำนักบริหารการทะเบียน
เลขที่รับ 15871
วันที่ ๕ - มี.ค. ๒๕๖๓

เรื่อง การหารือการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านามในทะเบียนบ้าน
เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมการปกครองแจ้งว่าได้รับข้อหารือจากสำนักทะเบียนอำเภอและ
สำนักทะเบียนเขต กรณีผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซึ่งเป็นตำแหน่ง
ทางวิชาการที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา ประสงค์จะขอใช้ตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าวเป็น
ค่านำหน้านามในทะเบียนบ้าน ซึ่งกรมการปกครองเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิที่จะใช้ตำแหน่งดังกล่าว
เป็นค่านำหน้านามได้ในการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศหรือค่านำหน้านาม
อย่างอื่นเท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงการแก้ไขรายการค่านำหน้านามในทะเบียนบ้าน ซึ่งเป็นข้อมูลทะเบียนประวัติ
ราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ประกอบกับมีพระราชบัญญัติให้ใช้ค่านำหน้าชื่อชนต่าง ๆ
ศักราช ๑๒๒๓ พระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านามสตรี พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
ค่านามสตรีเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ กำหนดให้ผู้ที่ไม่มีบรรดาศักดิ์ ยศ หรือฐานันดรศักดิ์ ใช้คำว่า
นาย นาง นางสาว แล้วแต่กรณีเป็นค่านำหน้านาม กรมการปกครองจึงหารือว่าความเห็นดังกล่าวข้างต้นถูกต้องหรือไม่
อย่างไร เพื่อจักได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วขอเรียนว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้กำหนดความหมายของตำแหน่ง
ทางวิชาการไว้หมายความว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์
ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าเป็นตำแหน่งทางวิชาการประจำ ตำแหน่ง
ทางวิชาการพิเศษ ตำแหน่งทางวิชาการเกียรติคุณหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน (ข้อ ๔) โดยให้
ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าวมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นค่านำหน้านามได้ในการลงชื่อ
หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใด ๆ เสมือนยศหรือค่านำหน้านามอย่างอื่น (ข้อ ๕) ดังนั้น
ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการดังกล่าวจึงมีสิทธิที่จะใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วย
สถาบันอุดมศึกษาเป็นค่านำหน้านามหรือนำหน้าชื่อได้ในการลงชื่อในหนังสือราชการ เอกสารราชการ หรือ
ที่เกี่ยวกับงานสารบรรณตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ทั้งนี้ ระเบียบดังกล่าว
เป็นระเบียบปฏิบัติราชการเท่านั้นเพื่อประโยชน์แก่งานสารบรรณและความเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน
ตลอดจนเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ โดยมิได้ใช้บังคับอย่างเป็นกฎหมาย
ให้ครอบคลุมไปถึงการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านามหรือนำหน้าชื่อในทะเบียนบ้าน
ซึ่งเป็นข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ฉะนั้น จึงมีอาจใช้ตำแหน่ง-

ทางวิชาการดังกล่าวเป็นคำนำหน้านามหรือนำหน้าชื่อในทะเบียนบ้านได้แต่ประการใด ซึ่งการใช้คำนำหน้าชื่อ
ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรยังคงเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธสรณ์อัทธม์ ธนितिพันธ์)

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๕๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๓ ๔๕๘๗

- คู่ฉบับ -

ที่ อบ ๐๐๑๘.๑/ว ๓๕๐๕

ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี
ถนนแจ้งสนิท อบ ๓๔๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๗๖๗๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๒๖๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

ตามที่ กรมการปกครอง ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีที่มาตรา ๕ และมาตรา ๖ บัญญัติให้หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว และหญิงซึ่งการสมรสได้สิ้นสุดลง ให้สามารถใช้ค่านำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยแจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว และให้ฝ่ายหญิงนำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน นั้น

กรมการปกครอง แจ้งว่าได้รับข้อหารือจากกรุงเทพมหานคร กรณี หม่อมหลวง ก. ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสที่สำนักงานเขตหนองแขมโดยมีความประสงค์จะใช้ค่านำหน้านามว่า “นางสาว” หรือ “นาง” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่าสามารถดำเนินการได้หรือไม่ และหากคู่สมรสฝ่ายหญิงใช้ค่านำหน้านามว่า “นางสาว” หรือ “นาง” แล้ว ต่อมามีความประสงค์จะกลับไปใช้ค่านำหน้านามว่า “หม่อมหลวง” ตามบรรดาศักดิ์จะได้หรือไม่ จึงได้หารือแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าวไปยังสำนักพระราชวัง ซึ่งได้รับแจ้งว่า ตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านำนามสตรี พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ข้อ ๖ ระบุไว้ว่า “สตรีผู้ที่เนื่องในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง) แม้เมื่อมีสามีแล้ว ก็ยังให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำนามของตนได้ต่อไป แล” ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ว่า “พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบการใช้ค่านำหน้านามหญิงเป็นอย่างอื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ” ซึ่งกรณีดังกล่าว หม่อมหลวง ก. จะขอใช้ค่านำหน้านามว่า “นางสาว” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติค่านำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ได้ คงต้องใช้ค่านำหน้านามว่า “หม่อมหลวง” ตามฐานันดรศักดิ์ของราชสกุล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)

(นายสมเจตน์ เต็งมงคล)

ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานปกครอง
โทร. ๐-๔๕๓๔ - ๔๖๑๒

เจ้าจังหวัด .....
หัวหน้าฝ่าย .....
หัวหน้างาน .....
เลขที่/ทราบ ..... ๒๘ พ.ย. ๖๕

ที่ อบ ๐๐๑๘.๑/ว ๓๕๐๕

ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี
ถนนแจ้งสนิท อบ ๓๕๐๐๐

๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๗๖๗๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๒๖๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

ตามที่ กรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีที่มาตรา ๕ และมาตรา ๖ บัญญัติให้หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว และหญิงซึ่งการสมรสได้สิ้นสุดลง ให้สามารถใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยแจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว และให้ฝ่ายหญิงนำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน นั้น

กรมการปกครอง แจ้งว่าได้รับข้อหารือจากกรุงเทพมหานคร กรณี หม่อมหลวง ก. ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสที่สำนักงานเขตหนองแขมโดยมีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” หรือ “นาง” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่าสามารถดำเนินการได้หรือไม่ และหากคู่สมรสฝ่ายหญิงใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” หรือ “นาง” แล้ว ต่อมามีความประสงค์จะกลับไปใช้คำนำหน้านามว่า “หม่อมหลวง” ตามบรรดาศักดิ์จะได้หรือไม่ จึงได้หารือแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าวไปยังสำนักพระราชวัง ซึ่งได้รับแจ้งว่า ตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ข้อ ๖ ระบุไว้ว่า “สตรีผู้ที่เนื่องในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง) แม้เมื่อมีสามีแล้ว ก็ยังให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำนามของตนได้ต่อไป แล” ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ว่า “พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบการใช้คำนำหน้านามหญิงเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งกรณีดังกล่าว หม่อมหลวง ก. จะขอใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ได้ คงต้องใช้คำนำหน้านามว่า “หม่อมหลวง” ตามฐานันดรศักดิ์ของราชสกุล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น ถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมเจตน์ เต็งมงคล)

ปลัดจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ที่ทำการปกครองจังหวัด

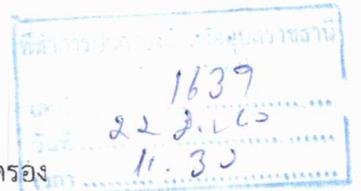
กลุ่มงานปกครอง

โทร. ๐-๔๕๓๔ - ๔๖๑๒

มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๕๒๒๑

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๗๖๗๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักพระราชวัง ที่ พว ๐๒๐๑.๑๔/๗๔๔๓ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ตามที่ กรมการปกครองได้แจ้งแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีที่มาตรา ๕ และมาตรา ๖ บัญญัติให้หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว และหญิงซึ่งการสมรสได้สิ้นสุดลง ให้สามารถใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยแจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว และให้ฝ่ายหญิงนำเอกสารที่เกี่ยวข้องไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน นั้น

กรมการปกครองได้รับข้อหารือจากกรุงเทพมหานคร กรณี หม่อมหลวง ก. ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสที่สำนักงานเขตหนองแขมโดยมีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” หรือ “นาง” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่าสามารถดำเนินการได้หรือไม่ และหากคู่สมรสฝ่ายหญิงใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” หรือ “นาง” แล้ว ต่อมามีความประสงค์จะกลับไปใช้คำนำหน้านามว่า “หม่อมหลวง” ตามบรรดาศักดิ์จะได้หรือไม่ จึงได้หารือแนวทางปฏิบัติกรณีดังกล่าวไปยังสำนักพระราชวัง ซึ่งได้รับแจ้งว่า ตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ข้อ ๖ ระบุไว้ว่า “สตรีผู้ที่เนื่องในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง) แม้เมื่อมีสามีแล้ว ก็ยังให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำนามของตนได้ต่อไป แล” ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ว่า “พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบการใช้คำนำหน้านามหญิงเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งกรณีดังกล่าว หม่อมหลวง ก. จะขอใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่ได้ คงต้องใช้คำนำหน้านามว่า “หม่อมหลวง” ตามฐานันดรศักดิ์ของราชสกุล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่น ถึงแจ้งแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมยศ พุ่มน้อย)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน

การทะเบียนทั่วไป

โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๐๔๘ - ๙

30839

หน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔

30839

ที่ พว ๐๒๐๑.๑๔/๙๐๔๙/๙

สำนักพระราชวัง

พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ทหารหรือการเปลี่ยนคำนำหน้านามหญิงภายหลังการจดทะเบียนสมรส กรณีฝ่ายหญิงใช้บรรดาศักดิ์/

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือของสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/๓๐๙๓๓ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ขอรื้อแนวทางปฏิบัติ กรณี หม่อมหลวง ก.

ยื่นคำร้องขอจดทะเบียนสมรสโดยมีความประสงค์ขอใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” ตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕ จะสามารถดำเนินการได้หรือไม่ และหากคู่สมรสฝ่ายหญิงใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” ต่อมามีความประสงค์จะกลับมาใช้คำนำหน้านาม “หม่อมหลวง” ตามบรรดาศักดิ์ ได้หรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักพระราชวัง ได้พิจารณาแล้วตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำหน้าสตรี พ.ศ.๒๕๖๐ ข้อ ๖ ระบุไว้ว่า “สตรีผู้ที่อยู่ในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง) แม้เมื่อมีสามีแล้ว ก็ยังให้คงใช้ บรรดาศักดิ์นำนามของตนได้ต่อไป แล” ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ “พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบการใช้คำนำหน้านามหญิงเป็นอย่างอื่นตามที่มีกฎหมายบัญญัติ” ซึ่งกรณี ดังกล่าวข้างต้น หม่อมหลวง ก. จะขอใช้คำนำหน้านามว่า “นางสาว” ตามพระราชบัญญัติคำ นำหน้านามหญิง พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕ ไม่ได้ คงต้องใช้คำนำหน้านามว่า “หม่อมหลวง” ตามฐานันดรศักดิ์ของ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลอากาศตรี

(ธีระ เชียงทอง)

รองเลขาธิการพระราชวัง ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการพระราชวัง

กองกลาง

กรมบังคับการสำนักพระราชวัง

โทร.๐ ๒๒๒๑ ๙๘๒๖

ด่วนมาก

ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ ๗๖๗๔

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑

เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดและปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๐๙.๓/ว ๑๖๕๗ ลว ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย**
๑. ตัวอย่างการบันทึก คร. ๑, คร. ๒, คร. ๖ และ คร. ๒๒
  ๒. ตัวอย่างหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง
  ๓. สรุปขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑

ตามที่กรมการปกครอง ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนทุกแห่งทราบ และถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ บัญญัติให้หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว และกรณีซึ่งการสมรสสิ้นสุดลง ให้ฝ่ายหญิงสามารถใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง จึงได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคำนำหน้านามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้หญิงสามารถใช้คำนำหน้านามของตนได้ตามความสมัครใจ ดังนี้

๑. ขณะจดทะเบียนสมรส หรือสิ้นสุดการสมรส หรือการบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

๑.๑ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ณ สำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่ามีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นายทะเบียนบันทึกในคำร้อง (คร. ๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” พร้อมกับบันทึกในทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) แล้วแต่กรณีว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” และให้ฝ่ายหญิงนำเอกสารดังกล่าวไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน

หรือบันทึกทะเบียน
คนละแห่งกับสำ
แห่งครอบครัว ไ
หรือ “นางสาว”

จะใช้คำนำหน้านาม
(คร. ๖) หรือทะเบียน
“นาง” หรือ “นาง
บุคคลในทะเบียน

หรือทะเบียนหย่า
เรียกเก็บค่าธรรมเนียม
มีชื่ออยู่ในทะเบียน
๒. ๖

บันทึกทะเบียนฐา
ณ สำนักทะเบียน
ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อ

คำนำหน้านามว่า
(คร. ๖) หรือทะเบียน
“นาง” หรือ “นาง
๒

หรือบันทึกทะเบียน
คนละแห่งกับสำ
แห่งครอบครัวไว้
หรือ “นางสาว”

นำหน้านามว่า “นาง
(คร. ๖) หรือทะเบียน
ว่า “นาง” หรือ
รายการบุคคลในท

๑.๒ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนเพื่อขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และ แห่งกับสำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะ แห่งครอบครัว ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

การปกครอง
อธิบดี

ให้นายทะเบียนบันทึกในคำร้อง (คร. ๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์ จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” พร้อมกับบันทึกในทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) แล้วแต่กรณีว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” และออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง เพื่อนำไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้านที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่

๒๕๕๑

กรณีที่ฝ่ายหญิงประสงค์จะคัดและรับรองสำเนา ทะเบียนสมรส (คร.๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะครอบครัว (คร. ๒๒) ให้นายทะเบียนดำเนินการให้ โดย ยึดถือค่าธรรมเนียมและให้นายทะเบียนจัดส่งเอกสารดังกล่าวไปให้นายทะเบียนซึ่งฝ่ายหญิง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเพื่อแก้ไขรายการของฝ่ายหญิง

นามหญิง

ถือปฏิบัติ

นามหญิง

ซึ่งการสมรส

สมัครใจ

กลาง กรมการ

มหญิง

ะแห่งครอบครัว

หรือจดทะเบียน

ชื่ออยู่ในทะเบียน

ฐานะแห่งครอบครัว

หรือ “นางสาว”

ะประสงค์ใช้คำนำ

ะเบียนหย่า

ำนำหน้านามว่า

ะเบียนบ้าน

๒. ภายหลังการจดทะเบียนสมรส หรือสิ้นสุดการสมรส หรือการบันทึกฐานะแห่งครอบครัว
๒.๑ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียน ซึ่งได้จดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่าหรือ บันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) ไว้ และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และ แห่งกับสำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัวไว้ ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นายทะเบียนบันทึกในคำร้อง (คร. ๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้ คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” พร้อมกับบันทึกในทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) แล้วแต่กรณีว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” เพื่อให้ฝ่ายหญิงนำเอกสารดังกล่าวไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน

๒.๒ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนซึ่งได้จดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) ไว้ และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และ แห่งกับสำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะ แห่งครอบครัวไว้ ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นายทะเบียนบันทึกในคำร้อง (คร. ๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้คำนำ หน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” พร้อมกับบันทึกในทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) แล้วแต่กรณีว่า ฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” และออกหนังสือรับรองการใช้คำนำหน้านามหญิง เพื่อนำไปขอแก้ไข รายการบุคคลในทะเบียนบ้านที่ฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่

กรณีที่ฝ่ายหญิงประสงค์จะคัดและรับรองสำเนา ทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) ให้นำทะเบียนดำเนินการ ให้โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและให้นำทะเบียนจัดส่งเอกสารดังกล่าวไปให้ฝ่ายหญิง มีชื่อในทะเบียนบ้านเพื่อแก้ไขรายการของฝ่ายหญิง

๒.๓ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) ไว้ และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน สำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว ไว้ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่า มีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นำทะเบียนตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนสมรส หรือทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้นำทะเบียน บันทึกในคำร้อง (คร. ๑) ระบุว่าฝ่ายหญิงมีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” แล้วให้ฝ่ายหญิงไปแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน และให้นำทะเบียนจัดส่งสำเนาบันทึกคำร้อง (คร. ๑) ไปให้สำนักทะเบียนที่ได้จดทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียน ฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) เพื่อบันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) แล้วแต่กรณี

๒.๔ กรณียื่นคำร้องต่อนายทะเบียนซึ่งมิได้จดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่าหรือ บันทึกทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) ไว้ และฝ่ายหญิงมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน คนละแห่งกับสำนักทะเบียนที่ขอจดทะเบียนสมรส หรือจดทะเบียนหย่า หรือบันทึกทะเบียนฐานะ แห่งครอบครัวไว้ ให้ฝ่ายหญิงแจ้งต่อนายทะเบียนว่ามีความประสงค์จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”

ให้นำทะเบียนตรวจสอบหลักฐานการจดทะเบียนสมรส หรือทะเบียนหย่า หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (สมรส/สิ้นสุดการสมรส) เมื่อเห็นว่าถูกต้องให้นำทะเบียนบันทึก คำร้อง (คร. ๑) ว่าฝ่ายหญิงสมัครใจใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” และออกหนังสือรับรอง การใช้คำนำหน้านามหญิง เพื่อให้ฝ่ายหญิงนำไปขอแก้ไขรายการบุคคลในทะเบียนบ้านที่ฝ่ายหญิงมีชื่อ อยู่ และให้นำทะเบียนจัดส่งเอกสารสำเนาบันทึกคำร้อง (คร. ๑) ไปให้สำนักทะเบียนที่ได้จดทะเบียน สมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) เพื่อบันทึก เพิ่มเติมในทะเบียนสมรส (คร. ๒) หรือทะเบียนหย่า (คร. ๖) หรือทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) แล้วแต่กรณี

ให้นำทะเบียน
ทะเบียนสมรส
รับรองการใช้คำ
ซึ่งจดทะเบียนสม
๓.
จัดเก็บข้อมูลดัง
ครอบครัว พ.ศ.
๔.
สำหรับการออก
จึง
และหากพบว่าแ
ประการใดโปรด

สำนักบริหารการท
ส่วนการทะเบียน
โทร. ๐-๒๒๙๙๑-๒๐

๒.๕ การดำเนินการกรณีจดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่าในต่างประเทศ

กรณีจดทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่า ณ สถานทูตไทยในต่างประเทศ
จดทะเบียนดำเนินการตามข้อ ๑.๒ หรือ ๒.๒ หรือ ๒.๓ หรือ ๒.๔ แล้วแต่กรณี และจัดส่งสำเนา
สมรส (คร. ๒) ทะเบียนหย่า (คร. ๖) ทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว (คร. ๒๒) หรือหนังสือ
ใช้คำนำหน้านามหญิง ให้สำนักทะเบียนกลาง เพื่อส่งต่อให้กระทรวงการต่างประเทศแจ้งสถานทูต
ทะเบียนสมรสหรือจดทะเบียนหย่าไว้ บันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนสมรส หรือทะเบียนหย่าต่อไป

๓. เมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนหรือบันทึกเพิ่มเติมในทะเบียนทุกครั้ง ให้นายทะเบียน
ประมวลดังกล่าวไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียน
พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๔๓

๔. การขอคัดสำเนาทะเบียนบ้าน ให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
การออกหนังสือรับรองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งนายทะเบียนทุกแห่งถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป
พบว่าแนวทางปฏิบัติดังกล่าวบางกรณีไม่เหมาะสมหรืออาจมีปัญหาในทางปฏิบัติหรือมีข้อเสนอแนะ
โปรดแจ้งสำนักทะเบียนกลางด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภกิจ บุญญอุทธิพงษ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการปกครอง

การทะเบียน

ทะเบียนทั่วไป

๒๖๙๑-๗๐๑๗-๙